

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 219 18 HAZİRAN 1979 7.5 LİRA

YÜRÜYÜS

KİTLESEL EYLEM GÜNÜ

**yüzbinlerin
sırtından emekli
sandığı soygunu**

**14. Kurultay
MHP ve yan örgütleri
kapatılmalıdır**

**İlhan Alkan'la görüşme
"TÖB-DER'in birliğine
karşı yeni bir tuzak"**

"Akıl hocalığı yapan TÜSİAD nedir?"

Türkiye'de tekeli sermayenin sesi TÜSİAD'ın elli milyonluk ilanlara yaptığı saldırıları sürerken, bu örgütün ne olduğunu gözler önüne seren ve Türkiye İşçi Partisi İstanbul İl Örgütü tarafından hazırlanan "Akıl Hocalığı yapan Tüsiad Nedir? TÜSİAD'cılar Kimlerdir" broşürü yayınlandı. Broşür yayınlanan ilanlardan başlayarak TÜSİAD'ın gerçek yüzünü, amaçlarını ve kimlerle ilişkide bulunduğunu enine boyuna inceliyor, açıklıyor.

Broşürde TÜSİAD'ın kuruluşu ve kurucuları şöyle anlatılıyor:

"TÜSİAD'ın kuruluş bildirgesinin altında 114 sanayici ve işadamları ile büyük sermayeye kapılanmış kimi uzman ve şirket yöneticisinin imzası var. Bugünkü üye sayısı 182'dir. Görüldüğü gibi TÜSİAD'a çok az sayıda ama çok büyük sermaye sahipleri üye. Örgüt, bünyesinde büyük sermaye niteliğine kavuşmamış sermayedarları almıyor. Hep bilinen parabalaları Koç, Eczacıbaşı, Sabancı, Sapmaz, Kaleseramik patronu Bodur, MSP'li Kurkut Özal, Tercüman patronu Ilıcak, Hüriyet patronu Simavi, Milliyet patronu Karacan gibiler örgütlenmiş TÜSİAD'da. Bir de bilinmeyen büyükler var. İsimleri ön plana çıkmamış, ama sermayeleri bir hayli büyümüşler."

Broşürde derneğe üye büyük sermaye sahiplerinin tam listesi de yer alıyor. Ayrıca bu kişilerin sahip oldukları şirketlerin yaptıkları cirolar ve çalıştırdıkları işçi sayıları da belirtiliyor. Tüm veriler TÜSİAD'ın büyük sermayenin sesi olduğunun birer kanıtı. "TÜSİAD'cılarının sahipliğini açıklamakta sakınca görmedikleri 166 şirketin 1977'deki cirolarının toplamı seksen milyar lira. Yani o yılki devlet bütçesinin üçte biri."

Broşürde TÜSİAD'ın "dis" ilişkilerine de yer veriliyor. "Ekonomik özgürlükler ve dışa bağımlılık konularında son derece hassas olan, hatta bu konularda tam sayfa bir ilan metni hazırlayan TÜSİAD'ın emperya-

list devletlerle, tekellerle, onların işadamları ve politikacıları ile ilişkileri son derece gelişkindir. Kıbrıs konusunda 'Türk tezini' açıklamak üzere 1975 Eylülünde başlayan Amerika gezileri devam etmekte, içeriği Türkiye'nin tüm sorunları olarak genişlemektedir. TÜSİAD'ın çalışma raporuna göre Amerika'ya üçüncü gezi programı Ekim 1978'de yapılmıştır. Washington da Carter yönetimi, IMF, Dünya Bankası, Eximbank, Federal Reserve Board, çeşitli banka yetkilileri ile görüşülmüştür. Ve bu programların Türkiye hükümeti ile doğrudan ve dolaylı hiçbir ilişkisi yoktur. Heyet üyeleri güya birer Türk vatandaşları olarak; Türkiye'nin haklı duru-

munu yansıtan görüş ve düşüncelerini Amerikalılara duyurmaktadırlar."

TÜSİAD'ın burjuva partileri ile ilişkilerini, yayınlarını ve propaganda araçlarını da kapsamlı bir biçimde açıklayan ve inceleme broşürde son kampanya ile birlikte ortaya çıkan yeni saldırıganlığın üzerinde de duruluyor.

Broşür, tüm demokratik güçlerin büyük sermayeye karşı eylem birliğine çağırılması ve mücadele yöntemleri ile sona eriyor. "Akıl Hocalığı" yapan TÜSİAD bu broşürle bir kez daha kitlelerle sergileniyor. Saldırgan ve emekçi kitlelere karşı yüzü bir kez daha açığa çıkarılıp, maskesi indiriliyor.

Manavgat'ta Faşist saldırılar

Antalya'nın en demokrat ilçelerinden olan Manavgat faşistlerin sürekli baskısı altında. Oymapınar baraj inşaatının sürmekte olduğu ilçede hem ilerici demokrat kitleyi sindirmek, hem de baraj inşaatında çalışan işçilerin direniş güçlerini azaltmak amacıyla faşistler saldırılarını sürdürüyorlar.

16 Ocak 1979 tarihinde eski AP milletvekili yeni MHP milletvekili aday doktor Hasan Fehmi Boztepe'nin önderliğinde başlayan olaylar çeşitli provokasyonlarla ve bombalı saldırılarla sürdürüldü. Bu saldırı üzerine adliye başta Hasan Fehmi Boztepe olmak üzere çeşitli memur, öğretmen muhtar ve tüccarların isimleri geliyordu. Bu olaydan sonra saldırıganlar tahliye edildi ve olayın üstü kapatıldı.

Manavgat'ta meydana gelen ikinci planlı ve önemli saldırı 12 Mayıs günü başlatıldı. Oymapınar baraj inşaatında sürmekte olan greve katılmayarak çalışmalarını sürdüren Tes-İş Sendikası üyesi işçiler aynı sendikanın militanı faşistler tarafından silahla tarandılar. Bu yapılırken

amaç, saldırının grevi işçiler tarafından yapıldığı kanısının uyanması idi. Ancak saldırıyı Sیده de üstlenen Tes-İş işçiler olarak tanımlan başka yörelerden toplanmış militanların yaptığı ortaya çıktı. Bu olaylar üzerine başta yine Fehmi Boztepe olmak üzere birçok kişi tutuklandı.

Bu tevkiflerden sonra TIP üyesi Mustafa Çalı 27 Mayıs günü Sیده'de kaçırıldı. Tehdit edilip dövüldü. Daha önceki olaylar sırasında tevkif edilenlerden Doğan Taşoluk'u olayda görmediğini belirtmesi istendi. Mustafa Çalı o sırada yanında bulunan bir arkadaşının Manavgat'a haber iletmesi sayesinde kurtarıldı. Bu olay sırasında polis ve jandarma işi ağırında alma ve işleri geciktirme cabası içinde idi.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Sti. adına NİHAZ SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni : Zeki KILIC ● Yazı İşleri Müdürü: Neset KOCA-BIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 ● İstanbul Büro: Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitaş - İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği: COODIFF 13/2 Square Wisser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arkı kapakrenkli 22.500 TL., Arkı Kapak siyah beyaz 18.000 TL., İc sayfa/sütun santimi 80 TL. Yayın İlanları % 50 İndirimi'dir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

● Abone koşulları: Yıllık 300. TL., Altı aylık 150. TL. ● AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL. (60 DM) ● AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000 TL. ● AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600 TL., Yıllık 1200 TL.

● Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: COODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

Hatay'ın en büyük bez üreten fabrikalarından AKİŞ, "hammadde yeter-sizliği, yedek parça yokluğu ve kredi sıkıntısı" gibi sahte nedenlerle kapatıldı. Sarı Tekstif Sendikası'na bağlı 700 işçi, işsiz kaldı.

Tekstif Şube Başkanı

Bedii Solak 20 yıldır işverenle birlikte, işçilerin bilinçsiz ve örgütsüz olmalarından yararlanarak onları sömürmüş ve işten atılmalarına neden olmuş. Sendikanın kendilerini sattığını anlayan ilerici işçiler, ekonomik demokratik haklarına sahip çıkmak doğrultusunda mücadele etmeye başlayınca, yeni oyunlar düzenleyen Tekstif Sendikası işverenle birlikte fabrikanın kapatılmasına imza'yı koymaktan hiç çekinmemiştir.

Önce fabrikadaki ilerici işçilerin tasfiyesi ardından da MHP'li işçilerin alınmaya başlamasıyla, MHP'nin Hatay'da gelişmeye başlayan ilerici demokrat toplumsal muhalefeti kırmak ve faşist hareketin etkinlik kazanma oyunlarından açığa çıkmıştır.

Akiş'teki uygulama, MHP-İşveren-Sendika işbirliğinin bozulması yolunda tüm demokrat güçleri yanyana getirmiş-tir.

AMASYA'DA FAŞİSTLERİN SALDIRILARI GERİ TEPTİ

Faşistler yeni bir saldırı hedefi olarak seçtikleri Amasya'da 7 Haziran akşamı, iki Genç Öncü üyesiyle bir TOB-DER'li öğretmene kalabalık bir grupla saldırdılar. Ellerinde bıçaklarla saldıran faşistler olduğu halde, yalnızca saldırıya uğrayanlar gözaltına alındılar ve gece geç saatlere kadar da bırakılmadılar. Olayın ertesi günü de, bu kez MHP ve ÜGD binalarının

önünden geçen Türkiye İşçi Partisi üyelerine saldırı oldu. Bu son saldırı üzerine, Türkiye İşçi Partisi üyeleri, MHP önüne yığılan faşistlere hak ettikleri dersi vererek, saldırganları kendi binalarına kaçmak zorunda bıraktılar. Bu arada MHP binasından ateş açıldı. Polis MHP binasında yaptığı aramada, "her nasılsa" hiçbir suç aleti bulunamadı! Faşistler Amasya'yı yeni bir kırım merkezi olarak seçtiler ama, iyi hesapmedikleriyle bir engel var önlerinde: Sosyalistlerin kararlı direnişleri. Bu son olaylarla bunu anlamış oldular.

Kayseri'de Tekstil iş kolundaki işçileri yıllardan beri işverene peşkeş çeken TEKSİF sarı sendika yöneticileri, son zamanlarda işçilerin DISK'e bağlı Tekstil Sendikası'na geçmelerini önlemek için yasa dışı yollara başvurmaya başla-

SARI SENDIKACILAR KENDİ SENDİKALARINA ÜYE OLMAYAN İŞÇİLERİN ÇOCUKLARINI KAÇIRARAK BASKI YAPIYOR

di. Sarı sendikacıların başvurdukları yöntemlerden biri de işçi ve işçi temsilcilerinin çocuklarını kaçırmak, onlar üzerinde baskı kurmak biçiminde ortaya çıktı. Sümerbank Bez Fabrikası Konfeksiyon Atölyesi'nde çalışan işçilerin DISK'e bağlı Tekstil Sendikası'na geçmeleri üzerine, İbrahim Kaya'nın çocuğunu kaçırdılar ve "sendika işlerinde vazgeçersen çocuğunu vereceğiz, aksi takdirde çocuğu ölmüş bil" şeklinde bir mektup bıraktılar. Türkiye İşçi Partisi üyesi olan İbrahim Kaya'nın çocuğu henüz bulunamadı. TIP Merkez İlçe Başkanlığı bir bildiri yayınlayarak Emniyet'ten "Mafia" tipi sendikacılık yapan bu kişilerin derhal yakalanmasını talep etti ve bu saldırıların Türkiye işçi sınıfını yıldırma yacağını belirtti.

FAŞİSTLER KAYSERİ VE ÇEVRESİNDE SALDIRILARINI YOĞUNLAŞTIRDI

Kayseri'de faşistler son haftalarda ilerici ve demokratlara karşı baskılarını yoğunlaştırdılar. Gerek Kayseri ilçesinde, gerek bazı ilçelerde faşistlerin silahlı-bombalı saldırıları son günlerde görünür biçimde artış gösteriyor. Bir süre önce Kayseri Genç Öncü Dernek Lokali'ne bomba atan faşistlerin bu eylemleri bildiği halde vilayet ve emniyet makamlarından hiçbir tepki görülmedi. Kayseri'nin Fatih ve Sahabiye mahalleleri ile Argıcık kasabasında ve başka birçok yerde faşistlerin

ilerici-demokrat ve sosyalistler üzerindeki baskıları ve silahlı saldırıları, güvenlik kuvvetlerinin tutumundan cesaret alarak sürüyor. Bu arada belediye otobüsleri taşıyanlar, halk üzerinde panik havası yaratılmaya çalışılıyor. Mayıs sonunda İstasyon Caddesinde ilericilerce saldırarak birçok kişinin yaralanmasına yol açan faşistler vali tarafından serbest bırakıldı. Bir bildiri yayınlayan Türkiye İşçi Partisi Kayseri Merkez İlçe Başkanlığı, faşistlerin saldırılarını önleyeceği vaadiyle işbaşına gelen CHP ağırlıklı iktidarın, faşistleri koruyan yöneticileri işbaşında tuttuğunu belirterek, bu saldırıların sorumluluğunun hükümeti ait olduğunu vurguladı.

OKURLARIMIZIN DİKKATİNE

1. Yürüyüş'e para yollar-ken POSTA ÇEKİNİ kullanınız.
2. Hesap numarasını Posta Çekinin her üç parçasına da OKUNAKLI olarak yazınız.
3. Hesap numarası YÜRÜYÜŞ DERGİSİ'ne aittir. Bu nedenle alıcı yerine başka bir isim yazmayınız. Mutlaka YÜRÜYÜŞ DERGİSİ yazınız.
4. Hesap numaramız 100.234 dır.

POSTA ÇEKİ Tutarı:	
TARİHİ YÜRÜYÜŞ DERGİSİ	ALICI 100234
Miktar ve miktarı Miktarı:	Miktarı:
Ödeme Tarihi:	

BUGÜNÜ VE YARINI TESLİM ETMEK

ZEKİ KILIÇ

12 Mart faşist dönemi ile bu dönemi bütün özellikleriyle sürdürmeye uğraşan MC iktidarları döneminde, demokratik toplumsal muhalefet yükselerek gelişti, güçlendi. İşçi sınıfımızın politik hareketinin o zaman içerisinde olduğu olumsuz koşullar yüzünden, işçi ve emekçi sınıflarla demokratik güçlerin kitlesel gücünü, yeterince değerlendirmek mümkün olmadığı gibi, bunun örgütlülük düzeyini yükseltmek için de elden gelen tüm çaba gösterildi. Bu olumsuz koşullar, her yeni durum ve gelişme karşısında, kitlelerden ve tüm demokratik güçlerden gerçeklerigizlemenin bir aracı olarak kullanıldı, istismar edildi. Demokrasi mücadelesini bütünüyle ve tek ve mutlak olarak CHP'ye ve onun hükümetinin varlık nedenine bağlayan bu tutum, demokratik toplumsal muhalefetin yönetimini ve yönlendirilmesini tek başına CHP'ye ve onun merhametine bıraktı. Böyle sürmesi için de her çaba gösterildi, her yola girildi. Bilimsel sosyalizm adına, sol adına, demokrasi adına, kısacası akla yatkın herşey adına, CHP ve hükümetine gerekçesi ne olursa olsun herkesin mutlak itaat etmesi için uğraşıldı, hâlâ da uğraşılıyor.

Demokratik toplumsal muhalefetin CHP tarafından yönlendirilmesiyle birlikte, ne yapılsa yapılsın, bu durumun sürgit devam edeceğine inanıldı. Bu inanç, giderek, CHP'nin parti olarak yapısına ve yönetimine yansdı. Artık kitleler onların talepleri, onlara yapılan vaatler rafa kaldırılabilir, onlarsız da konularını koruyabilirlerdi. Gelişmelere yalnızca yüzeysel olarak bakıldığında, bu süreç böyle sürdüğünü rahatlıkla görmek mümkündür.

Ama gerçek, görünen kısım sınırlı değildir. Kitlesel desteği kenara koymak demek, ona karşıt bir başka gücü esas alarak onunla uzlaşmak ya da uzlamaya gidecek yola girmekdir. CHP'nin varlığını sürdürmek için desteğine başvurduğu esas gücün de, emperyalizm ve işbirlikçisi tekelci büyük burjuvazi olduğu herkesçe görülebilecek açıklıkta ortaya çıkmıştır.

CHP, 1973'den buyana büyük burjuvazi ile uzlaşmayı amaçlayan sistemli ve sürekli bir politika uyguladı. İlk adım olarak CHP, içeri alınmasını ve uzlaşma masasına oturtulmasını sağlamak için tekelci büyük burjuvazinin açtığı çok sayıdaki sınavdan geçti. Herici sendikal hareketi tahrip ettikten başka, saygınlığı olan tüm kitle örgütlerini de etkisizleştirip, kitleleri örgütsüzlüğe ve örgütlü mücadeleye olan inançsızlığa sevk etti. CHP'nin bu operasyonlardaki "başarı" emperyalizmin ve tekelci büyük burjuvazinin, istedikleri politikayı kolayca uygulayabilme olanağını elde etmelerinin ötesinde sonuçlar da doğurmuştur.

CHP'nin büyük burjuvazi ile uzlaşmasını sağlayan diğer bir etken de, yola çıkarken var olan koşulların, nesnel ve öznel nedenler yüzünden değişmesi sonucunda ortaya çıkan karşılıklı güç durumudur. Başlangıçta CHP ile büyük burjuvazi arasında gerçekleşen uzlaşma, geçiciydi. Yani, bu uzlaşmada tekelci büyük burjuvazi, tek başına belirleyici değildi. CHP'nin kitlesel desteği sağlamak için büyük sermayenin gücünü sınırlayacak, ona karşıt olacak bir politikayı tercih etmesi olasılığı diğer tarafca dikkate alınmak zorunluluğundaydı.

CHP işçi ve emekçi sınıflarla demokratik güçlerin destek ve mücadelesini öne çıkartarak, büyük burjuvazinin gücünü sınırlayabilirdi. Oysa bunun yerine, bu gücü sadece koz olarak değerlendirdi.

CHP, IMF'ye teslim olmadan önce, bir yol ayrımına gelmişti. Bunalımdan çıkış için iki politik seçenektan birini zorunlu olarak tercih edecekti. Tercihini, emperyalizmden ve işbirlikçisi tekelci büyük burjuvazinden yana yaptı. Bunalımı işçi ve emekçilere fatura ederek, işçi ve emekçilerin karşısında emperyalizmin ve büyük

sermayenin yanında yer aldı.

Böylece CHP ve hükümeti uygulamaya koyduğu bu politika-sıyla, sadece bugününü değil; aynı zamanda, geleceğini de emperyalizme ve tekelci büyük burjuvaziye teslim etti. CHP hükümeti, sadece geleceğini emperyalizme ve tekelci büyük burjuvaziye teslim etmekle kalmamış, aynı zamanda ortaya çıkan yeni durum, gerici faşist güçler için yeni fırsatlar yaratmıştır. Gerici faşist güçler, CHP'nin hükümette kalmasını sağlama işlevi gören dayanakları sarstıkça, onun varlığının sürmesinde belirleyici duruma gelen emperyalizmin ve büyük burjuvazinin CHP'ye olan destekleri geri al-dırabilecekleri hesabı içersine girmişler ve bu yolda da bütün güçlerini kullanmaya başlamışlardır. Dolayısıyla da artık CHP'nin ve hükümetinin, gerici faşist güçlerin hükümet olmasının önünü almayı sağlayacak ağırlığı da giderek ortadan kalmıştır.

CHP'ye dayatılıp kabul ettirilen IMF koşulları, yalnızca deva-lüasyon, işçi ücretlerinin dondurulması v.b. gibi koşullardan ibaret değildir. Bunların yanında, gelecek dövizlerin nerelerde kullanılacağı da yine hükümetin denetiminde olmayacaktır. Bunalımı atlama için gelecek emperyalist kredi, Türkiye içinde de emperyalizmin politikası ve ekonomik çıkarları doğrultusunda harcanacaktır. Başka bir deyimle, gelecek dövizler iktisadi devlet teşekkülleri için kullanılsa bile, işbirlikçi tekelci burjuvazinin istediği doğrultuda bir işleyiş ve daha sıkı bir denetimin kurulmasına neden olacaktır.

Oysa IMF'ye boyun eğmek yerine işçi ve emekçi kitlelerin çıkarlarına işleyecek olan diğer politik seçenek tercih edilseydi, sadece döviz darboğazı sorun olmaktan çıkmakla kalmayacaktı. Aynı zamanda, iktisadi devlet kuruluşlarının içersine girdiği darboğazın aşılması sağlanacak, böylece de büyük burjuvazinin gücünün ve denetiminin sınırlandırılması gerçekleştirilecekti. Kısacası darboğazı atlatacak devlet kuruluşları mal ürettikçe, mallar karşılığında yeni döviz olanakları sağlanacaktı. Ecevit, IMF'nin dayattığı ve kabul ettirdiği koşullar yerine, başta Soyvetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle, Arap ülkeleri ve 3. Dünya Ülkeleriyle ticaret antlaşmaları yapmayı tercih edebilirdi ve bunu sağlayacak güç de vardı. İşçi ve emekçiler açısından yapılması gereken de bu tercihti.

IMF ile yapılan uzlaşmanın yaratacağı koşullarda, işçi ve emekçi sınıfların zorluklar hanesine, katmerli zorluklar eklendi. Bu durumda, hazırlığı dün yapılarak lütf gibi sunulan "toplumsal anlaşma"nın yırtılıp atılmasının günü, bugündür. İşçi ve emekçi sınıflarla, demokratik güçlerin sırtına bindirilmek istenilen yükten kurtarılması daha ağırının yeniden bindirilmemesi için, mücadele araçlarını her zamankinden daha etkin ve daha kullanılabilir hale getirmekten ve de bu araçları kararlılıkla ve ödünsüzce kullanmaktan başka hiçbir çözüm yolları yoktur.

Mücadele silahlarımız olan örgütlerimizi, zaaflarından hızla arındırmak için, örgütlerimize aktif olarak sahip çıkmalı ve bizleri örgütlerimizden küstürenleri hızla etkisizleştirmeliyiz. Örgütlerimizi, birliğimizin ve mücadelenin bayrağı durumuna getirmek için, örgütlü birleşik güç olmak için kaybedilecek tek bir saniyemiz bile yoktur. Bu doğrultudaki çalışmalarımızı yoğunlaştırdıkça, ve örgütlü kitlesel mücadelenin düzey ve etkinliğini arttırdıkça, faşizmin önünü alabilir ve CHP'yi de sınıfsal işbirliği politikasının götürdüğü tam teslimiyet yolundan geri çevirebiliriz.

Hükümetin ipleri tekellerin elinde

BUGÜNLER, GERİCİ HÜKÜMET FORMÜLLERİNE, FAŞİST TERÖRE, İŞÇİ VE EMEKÇİ KİTLELER ÜZERİNDEKİ EKONOMİK VE POLİTİK BASKILARA, SOSYAL DEMOKRASİNİN SINIF İŞBİRLİKÇİLİĞİNE KARŞI DAHA GENİŞ KİTLESEL EYLEM GÜNÜDÜR.

Hükümetin uluslararası finans kuruluşlarıyla uzun süreden beri sürdürdüğü görüşmeler, geçtiğimiz hafta içinde sonuçlandı ve anlaşmanın uygulanmasına başlandı. OECD ülkeleri tarafından yapılacak dış yardımın ön koşulu olan yüksek oranlı devalüasyon, önceden bilinmesine karşın, geniş tepkilere yol açtı. Kuşkusuz tepkiler, çeşitli farklılıklar gösteriyordu ve hükümetin bundan sonraki asıl sorunu da bu tepkilerde görülen farklılıkları değerlendirmek ve rotasını ona göre çizmek ol-

cakti.

Devalüasyon, hükümet tarafından "katlı kur" adıyla açıklandı. Başbakan Ecevit, 11 Haziran günü yapılan Bakanlar Kurulu toplantısından sonra doğrusu artık şaşkıncı bile olmayan bir pişkinlikle, şu açıklamayı yapıyordu: "Aldığımız kararlarla Türk ekonomisine ilişkin karamsar iç ve dış beklentiler dönemi sona ermiş bulunmaktadır... Biz ulusumuza ve Türkiye'nin olanaklarına sonsuz güvenimizle bu ağır yükün altına girdik... Bu kadar siyasal bakımdan güç sayılacak kararları böyle cesaretle ve uyumlu şekilde alabilen bir hükümetin üyesi olmaktan kıvanç duyuyorum." Ecevit daha sonra, Türkiye'nin sırtına binen bu büyük yükün, "hakça dağıtılacağı" söylüyor, ancak bu sözünde bile yükü en çok "hakedenin" kim olduğunun farkına varıldığından olsa gerek, şu sözlerle tamamlıyordu açıklamasını: "Sanayicilerimizi, işadamlarımızı, esnaf ve sanatkarlarımızı... halka yardımcı olmaya çağırıyoruz..."

Yaklaşık olarak yüzde 70 oranında yapılan devalüasyon, emekçi kitlelere yaşam koşullarının bir eskisi kadar daha ağırlaşmasını getiriyor. Yani, "katlı kur" temel tüketim maddelerine de katlanarak yansıyor. Ne var ki hükümet, uygulamayı aylardır büyük bir sabırsızlıkla bekleyen tekelci büyük sermayeyi memnun etmişti. Örneğin, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin, Ecevit'in "kıvançını" paylaşarak devalüasyonun zorunlu olduğunu söylüyor, ancak bu uygulamının olumlu sonuç vermesinin bazı önlemleri gerektirdiğini belirterek, şunları diyor: "Taze para değişimiz ve Merkez Bankası sistemini yeniden çalıştırmaya başlayacak fonların bulunması sorunu çözümlenir. Ancak bu taze paranın yerinde kullanılması gerekmektedir. Türkiye'de enflasyona üretim düşüklüğü ve buna bağlı olarak fiyatların artması yol açmaktadır. Bu yüzden taze para hammadde üretimine harcanırsa düşük üretim sorunu çözümlenebilir. Ancak paranın harcanmasında özel ve kamu sektörü ayırımı yapılmalıdır..." Diğer işveren örgütleri de, IMF ile ilişkiler ve devalüasyon kararından memnuniyetlerini, hükümeti açıkça destekler duruma düşmemeye de özen göstererek, sırayla belirttiler. Ancak, kararın olumlu yönlerini belirtirken, Nurullah Gezgin'in

gündemin başında

Kararı kim verecek?

Ecevit hükümeti, iktidarda olduğu dönemin en büyük ekonomik operasyonunu gerçekleştirmeye başladı. Şimdi bu operasyonun politik sonuçlarının ne olabileceği tartışılmaktadır.

Ecevit hükümeti, iktidara geldikten sonra izlediği, emperyalizm ve tekelci büyük burjuvazinin isteklerini yerine getirme politikasının sonucunda, başka üç odağın politikasının belirleyiciliği altına girdi.

Bunlardan birincisi, bir yandan Türkiye'ye ekonomik "yardım", Ecevit hükümetini sürekli bir baskı altında tutmanın bir aracı olarak kullanırken, diğer yandan da Türkiye üzerindeki ekonomik, politik ve askerî planlarını en kısa sürede gerçekleştirebilmek için hükümetle bir uzlaşmayı gerçekleştirmeye çalışan emperyalist merkezlerin politikasıydı.

İkinci ana odak ise, tekelci büyük sermaye çevreleriydi.

Bu çevreler için de Ecevit hükümetinin kuruluşu bir uzlaşmanın ürünüydü. Ne var ki tekelci büyük burjuvazi için, Ecevit hükümetiyle arasındaki çelişkiler, onunla uzlaşmanın sağladığı olanaklardan çok daha önemliydi. Bu nedenle büyük sermaye çevreleri, bir yandan istemlerinin Ecevit hükümeti eliyle sonuna kadar gerçekleştirilmesini sağlarken, aynı zamanda bu koşullardan yararlanarak gerici-faşist bir yönetimin temellerini oluşturma ve sonunda hükümetle uzlaşmalarını bozarak onu devirme planlarına ağırlık veriyorlardı.

Üçüncü odak ise gerici-faşist güçlerin odağıydı. Bu güçler, Ecevit hükümetinin kitlelerden yalıtılmasından yararlanarak kendi güçlerini en kısa sürede topladık tan sonra emperyalizmin ve tekellerin desteğiyle iktidarı bütünüyle ele geçirme politikasını izliyorlardı.

Ecevit hükümetiyle emperyalist merkezler arasında beklenen uzlaşma şimdi gerçekleşmiştir. Ecevit hükümeti bu uzlaşmaya dayanarak ve buna yeni politik ödümleri de ekleyerek, tekelci büyük burjuvaziyle kendi arasındaki uzlaşmanın da sürsini uzatmaya ve gerici-faşist güçlerin hükümeti devirme planlarını zayıflatmaya çalışacaktır.

Demirel'in "koltuk operasyonu" dediği budur. Şimdi hükümetin geleceğini belirleyecek olan, emperyalist merkezlerle hükümet arasındaki uzlaşmanın büyük sermaye tarafından da ne ölçüde kabullenileceği ve tekellerle gerici-faşist güçler arasındaki hükümeti devirmeye yönelik birliğin sonuna kadar götürülüp götürülemediğidir.

Ne var ki Ecevit hükümetinin giriştiği son operasyonu, kendi geleceğini emperyalizmin ve tekelci büyük burjuvazinin eline teslim etme politikasının sonu değil, ulaştığı en ileri aşamadır. Dolayısıyla gerici-faşist güçlerin iktidarı ele geçirme planlarının bozulmasında Ecevit hükümetinin politikasının belirleyiciliği daha da azalmıştır. Bu konuda belirleyici ağırlık, gitgide daha çok, kitlelerin bağımsız eylemine geçmektedir.

Gerici-faşist güçlerin iktidarı bütünüyle ele geçirme planlarının bozulması için, kitlelerin anti-faşist, anti-emperyalist mücadelesinin yükseltilmesinin bugün her zamankinden daha da zorunlu hale geldiğini, tüm demokratik güçler değerlendirmek zorundadır.

• mehmet aközer

SBF — DER Başkanı Şenyuva faşistler tarafından katledildi

9 — 10 Haziran günlerinde yapılan MHP'nin 14. Kurultayı nedeniyle, birçok ilde gelecek Ankara'da toplanan faşist çeteler, Kurultay'ın sürdüğü günlerde kentlin çeşitli yerlerinde sistemli saldırılara kalkıştılar. Yapılan saldırılardan birisi, SBF — DER Başkanı Hakan Şenyuva'nın ölümüyle sonuçlandı. Faşistlerin saldırı üssü olarak kullandıkları Niğde Yurdu yakınlarında pusu kuran katillerin açtıkları yayılım ateş sonucu Hakan Şenyuva sırtından aldığı altı kurşun yarısıyla olay yerinde öldü. Aynı saldırıda, bir başka SBF—DER yöneticisi de ağır yaralandı.

Hakan Şenyuva, Ankara'da yapılan bir törenle toprağa verildi. Şenyuva'nın öldürülmesi üzerine bir bildiri yayınlayan Genç Öncü Ankara Şube Başkanı Cihan Yiğit, saldırıyı nefretle kınayarak, katillerin MHP Kurultay'ında bulunan faşistler olduğunu ve derhal yakalanmalarını istedi.

açıklamasından da görüldüğü gibi, hükümete yeni dayatmalara girmeye şimdiden başladılar. Dayatmalar daha çok, yatırımların genişletilmesi, kredilerin KIT'lerde harcanmaması, ücretlerin dondurulmasıydı....

Hükümetin bu "cesaretli" kararın, Batı'da da olumlu bir yankı uyandırdı. Batı kararı, Türkiye'nin IMF'nin isteklerine uyduğu şeklinde değerlendirirken, bir AET yetkilisi şunları diyor: "Bu devalüasyonlardan sonra kemmer sıkı politikası dikkatle izlenmez, krediler titizlikle harcanmazsa Türkiye 1-2 yıl içinde çok daha güç duruma düşer..." Batı'nın gösterdiği tepkiler, yerli tekelci burjuvazinin değerlendirilmeleriyle uyum içindeydi ve hükümetin teslimiyetinin derinleştirilmesi için yeni dayatmalara yönelikti.

Hükümetin, tekelci burjuvazinin kollarında, işçi ve emekçi kitleler üzerindeki ekonomik ve politik baskıları ömrünün uzamasını sağlayacak mı, bunu kesin olarak söylemek şimdiden mümkün değil ama, kendisi için önemli bir adım attığına da kuşku yok. Ne var ki, hükümet bu adımları atarken, diğer bir yanda da yeni hükümet formüllerinin oluşturulmasından vazgeçilmedi. Güneri Cıvaoğlu, daha önceki yıllarda bu ölçüde yüksek oranlı devalüasyonların ardından hükümet değişiklikleri geldiğini söyleyerek, Ecevit Hükümetinin de sonuna yaklaştığını belirtiyordu. Cıvaoğlu, kendi önerisini de açık bir dille ifade ediyordu: "Yeni, geniş tabanlı, güçlü bir iktidarı vereceği bir güvenle ve moral

faktörle, içinde bulunulan darboğaz aşılabilir." Geniş tabanlı bir hükümetin tek çare olduğu görüşünü geçtiğimiz hafta Cüneyt Arcayürek de bir kez daha belirtti. Arcayürek, "Köşk ne düşünüyör?" başlıklı yazısında, ülkenin içindeki sıkıntıları üstlenecek hükümet formülünün yalnızca geniş tabanlı olduğunu söylüyor.

Geniş tabanlı hükümet formülünü benimsemeyen AP ise, hükümeti düşürmek için girişimlerini önümüzdeki günlerde yoğunlaştıracağı benzetmektedir. Nuri Bayar, "Hükümeti düşürme operasyonunun sürecini" söylüyor ve parlamento aritmetiğinin muhalefet lehine değişmesinin yakın olduğunu iddia ediyor.

Bu arada MHP'nin yapılan 14. Kurultayı, hem hükümetin düşürülmesi yönündeki girişimlere hız kazandıracak, hem de bu amaçla faşist terörün artırılacağı ortaya koydu. MHP Kurultayı'nın yapıldığı günlerde Ankara'da terör estirilirken, Manisa'da da Türkiye İşçi Partisi üyesi Fahrettin Özler faşist katiller tarafından kurşunlanarak öldürülüyordu. Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu Üyesi Can Açıkçık Fahrettin Özler'in katli üzerine şu açıklamayı yaptı:

"Partimiz üyesi Fahrettin Özler arkadaşımız dün gece Manisa'da kahpce kurşunlanarak öldürüldü. Fahrettin Özler uzun yıllardan beri sosyalist mücadelemizin bir militanı ve 1977'de Partimizin Manisa İl Sekreterliği görevini yürüten bir arkadaşımızdı. İşçi sınıfının, birlik, mücadele, dayanışma günü 1 Mayıs'tan sonra Partimize ve Partililere yönelttiği saldırıların yoğunlaştırılması dikkat çekicidir. Burjuvazinin ve gericiğin çeşitli düzeylerde geliştirdiği bu saldırıların sosyalist mücadelemizin daha da geliştirilip güçlendirilerek boşa çıkarılacağından kimsenin kuşku olmasın."

Yaşadığımız günler, gerici hükümet formüllerine, faşist hareketin sürdürdüğü terör, işçi ve emekçi kitleler üzerindeki ekonomik ve politik baskılara, sosyal demokrasinin tekelcilerle yaptığı gerici işbirliklerine karşı direnme gündedir. Demokratik güçler önünde bu direnişin örgütlenmesinden başka bir seçenek yoktur ve işçi sınıfının politik hareketi bu direnişin örgütlenmesi için görev başındadır.

Ecevit: Bir bardak soğuk su!...

Büyük ödünlerden büyük devalüasyona

YUSUF DOĞAN

Ecevit Hükümeti'nin, kapitalist Batı ile 1974 Kıbrıs olayları sonrasında gerginleşen ilişkileri "iyileştirme" yönündeki seçimi biliniyordu. 1979 yılı Haziran'ında gözlenen siyasal ve ekonomik gelişmeler, bu seçim doğrultusunda atılan "son" adımlardır. Adımların niteliği, Türkiye'nin bağımsızlık yönünde elindeki son şansı da "gönüllü" olarak yitireceğini beelemektedir.

Türkiye, kısa adı IMF olan Uluslararası Para Fonu ile kısa adı OECD olan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı gibi emperyalist örgütlerin öğütlerine boyun eğmiştir. Ekonomisini, Batı'nın piyasa anlayışına göre işleyecek bir yapıya kavuşturmayı kabullenmiştir. IMF'nin ünlü "stand - by" düzenlemesi bu yolda yalnızca ilk duraktır. Ekonominin bütünüyle piyasa kurallarına dayandırılması, OECD ve Dünya Bankası'nın belirleyeceği uzun dönemli politikalarla olacaktır. Bu politikaların uygulanması için daha bir kaç yıl IMF'nin "stand - by" düzenlemelerinde güvence aranacaktır.

NATO'NUN FEDALİLİĞİ

Ekonomik alandaki bu gelişmeler, benzer siyasal gelişme-

lerle beslenmektedir. Kamuoyunun gözlerinden başarılı biçimde saklanabilen siyasal gelişmeler konusunda, Ecevit Hükümeti'nin eski Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık şöyle demektedir:

"Türkiye, NATO ile ilişkilerinde sürekli ödün vermektedir. Uzun süredir hükümetlerimiz ittifakın bir üyesi değil, bir fedaisi gibi davranmışlardır."

Ecevit Hükümeti, NATO fedailiğinde doruğa yükselmeye adaydır. Ortadoğu politikalarında üstlenilmesi öngörülen yeni görevler bunu kanıtlamaktadır. Birleşik Amerika'nın, temelinde Mısır-İsrail anlaşmasına dayanan Ortadoğu'daki yeni denge planlarında Türkiye'nin yeri, bölgedeki bağımsızlıkçı gelişmelerle

son darbeyi vurmaya yöneliktir. Ancak bunun için Türkiye'nin, Mısır ve İsrail'in 1979 yılı başındaki durumlarına düşürülmesi gerekmektedir.

Ekonominin üç bakanı: Baykal, Köprülüler, Müezzinoğlu

rol buldular. Petrol bulunan bölgede, toprağın, yılın bütün aylarında buzla kaplı olduğu belirtildi. Yetkililer, petrol bulunan bölge için Sovyetler Birliği'nin kömür arama ruhsatı aldığını, bu nedenle bulunan petrol için ruhsat verilmesi konusunda henüz bir karar alınmadığını kaydediyorlar...

Öte yandan, Sovyetler Birliği, ABD petrol şirketlerinin, suni darlık yaratarak, Rotterdam spot alım piyasasında fiyatları arttırmaya çalıştığını açıkladı.

TASS Ajansı, Carter'ın petrol ithalatına prim verilmesi yolundaki kararının, Batı Avrupa ile ABD arasında çatışmaya yolaçtığını belirtti. Çatışmaya, Batı ülkelerinde kullanılan petrolün yüzde 80'ini sağlayan ABD'li petrol şirketlerinin petrol darlığı yaratmalarının neden olduğu kaydedilen açıklamada, bu şirketlerin ithal edilmiş her bir varil petrodend iki misli kâr elde ettikleri için ABD'deki petrol kaynaklarına yönelmedikleri bildirildi.

KOÇ HOLDİNG NİJERYA'DA YATIRIM YAPACAK

BİR süredir Türkiye'de bulunan 4 kişilik Nijerya İşadamları heyeti, İstanbul'da Koç Holding yetkilileri ile temas-

larda bulundu ve TOFAŞ tarafından üretilen Murat-131 marka otomobillerden almak istediklerini bildirdiler. Ayda 250 adet Murat-131 satın almak üzere önerilen bulunan Nijerya Heyeti ayrıca, ülkelerinde montaj ve gıda sanayii-ne yönelik yatırımlara gidilmesi üzerinde de durdular. Üzerinde anlaşmaya varılması halinde, Koç Holding, Nijerya'da ev aletleri, otomotiv sanayi ve gıda sanayiine yatırımlar gerçekleştirilecek, bu arada teknoloji transferinde de bulunacak...

AVRUPA YATIRIM BANKASI KREDİLERİ ALINMAYA BAŞLANDI

TÜRKİYE ile AET arasında imzalanan 3. Mali Protokol çerçevesinde, Avrupa Yatırım Bankası'ndan alınacak 310 milyon Avrupa Hesap Birimi tutarındaki krediyle finans edilecek yatırım projelerine ilişkin toplantılar Lüksenburg'da tamamlandı. 6-8 Haziran tarihleri arasında yapılan görüşmeler sonunda Kaban HES'nin 5,6,7 ve 8. ünitelerinin dış finansman gereksinimi için yaklaşık 48 milyon dolarlık kredi anlaşmasının metni taraflarca parafede edildi. Kredi, 10 yılı vadedilerek olmak üzere 40 yıl vadeli ve yıllık yüzde 2,5 faizli...

Mısır ve İsrail, son yıllarda tıpkı Türkiye gibi, 3 milyar doların üzerinde ödemeler dengesi açıkları vermişlerdir. Bu ülkelerde de, Türkiye'de olduğu gibi yüzde 60 düzeyinin üzerine çıkan enflasyon durdurulamamıştır. 1979 yılında ne Mısır, ne de İsrail, ekonomik içeriği ağır basan kararlarla dış yardım alamayacaklarını görmüşlerdir. Sonuç, adına "barış" denilen bir siyasi anlaşma ve dış yardım musluklarının açılması olmuştur.

Türkiye ise, Batı'dan bu yıl ekonomik temelleri bulunan bir yardım koparabilmiştir. Ancak bu yardımın siyasal içeriği gündemde sürekli yer almıştır. Olayların gelişimi, dış borç yükünün 5 milyar dolara fırlayacağı 1981 yılına değin Türkiye'nin Mısır-İsrail çizgisine çekilebileceği yönündedir.

EKONOMİYLE BAŞLAYAN

Türkiye'nin IMF ile yenilediği "stand - by" düzenlemesi, kamu ekonomik kuruluşlarının devlet tarafından desteklenmesine son verilmesine ve ekonominin piyasa kurallarına açılmasına yöneliktir. Kamu ekonomik kuruluşlarının Merkez Bankası kaynağından sağlayacağı kredilerin en çok ne kadar arttırılabileceği, IMF tarafından belirlenmiştir. İyi işletilseler dahi, düşük geliri geniş halk yığınları yararına bir üretim politikası izleyebilmek için devlet desteğine gereksinimi olacak bu kuruluşların kredi kaynaklarının sınırlandırılması, ekonominin piyasa kurallarına göre işletilmesi için kullanılacak bir araçtır. Bu olgunun günlük yaşama etkisi ise, devlet desteğinden yoksun kamu ekonomik kuruluşlarının, ürettikleri mal ve hizmetlere sürekli zam yapmalarıdır. 1979 yılında kısa aralıklarla yapılan zamları yellerinin izlenmesi kaçınılmazdır.

Kamu kuruluşlarını, piyasa ekonomisi kurallarına uygun olarak çalıştırılacakları gerekçesiyle sürekli zam yaparak yaşayabilmeleri, Türkiye ekonomisinin dış rekabete açılmasının da gereğidir. Kamu kuruluşlarının faaliyet sahalarında yatırım yapamayan yabancı sermaye kuruluşlarına,

ekonominin bütünüyle ve koşulsuz olarak açılması yönündeki baskılar, zamlarla birlikte yoğunlaşacaktır.

Bu çerçevede, sürekli devalüasyon temeline dayalı kur politikaları da önemli yer tutmaktadır.

Ecevit hükümeti, Türk Lirası'nın ABD Doları karşısındaki değerini yüzde 24 oranında devalüe ederek 26,5 liradan 35 liraya düşürmüştür. Ancak sınırlı bazı ithalat ve ihracat işlemleri için geçerli olacak bu kur yanında, yüzde 44 oranında bir devalüasyonu içeren 47 lira 10 kuruşluk ikinci bir kur oluşturulmuştur. Daha yüksek bir üçüncü kur ise "vergi iadeleriyle" sürdürülmektedir. "Prim", "vergi iadesi" ya da "peşin faiz" ödemelerine dayalı bu üçlü kur düzenlemesi, Türkiye'nin uygulayabileceği gerçekçi bir katlı kur politikasını yansıtmamaktadır. Gerçekte, "prim", "peşin faiz" ve "vergi iadesi" gibi suni önlemlere dayanmayan gerçekçi bir katlı kur politikası yararlı sonuçlar verebilir ve ekonomiyi sürekli devalüasyon baskısından kurtarabilir. Ancak, IMF böyle bir politikaya izin vermeyeceğini açıkça ortaya koymuştur. Sonuçta, 1 Aralık 1979 ya da 1 Mart 1980'de bütün döviz işlemlerini tek bir kura dönüştürecek kesin devalüasyonu yapmak üzere bugünkü adımda uzlaşma sağlanmıştır.

Ecevit Hükümeti, Batı'dan yardım alabilmek için, siyasi ödünlere açılır ve zamlı-devalüasyonu ekonomik kararları verirken, kaynağı özel kesime taşıması bulunan enflasyonla mücadele için somut bir girişimde bulunmamıştır. Hatta, enflasyonun tek nedeni, IMF'nin ve Türkiye'deki özel kesim sözcülerinin bıkımsızın yinediği ücretlerde arayan bir havaya girmiştir. Başbakan Bülent Ecevit, ücretlerdeki artışın (!) yavaşlatılması için "Toplumsal Anlaşma"nın ürettiği ve verilmiş" artışıyla ilişkilendirilerek uygulanacağını açıklamıştır. Buysa, fiyat artışları karşısında eriyen eriyen 1978 yılının ücretleri, 1979'da yeni zamlarla daha da eritirken "dondurmayı" kapsamaktadır.

EKONOMİ HABERLERİ

GÜBREYE UYGULANAN HAZİNE DESTEĞİ ARTIRILIYOR

ÇİFTÇİLERE ucuz girdi sağlayabilmek amacıyla gübreye uygulanan Hazine desteğinin 1979 yılında 18 milyar liraya çıkması bekleniyor. Gübreye uygulanan hazine desteği geçen yıl 11 milyar liraya ulaştı. Bilindiği gibi, 1975 yılından bu yana Türkiye Ziraî Donatım Kurumu çiftçiye 240 kuruştan gübre satarken, kendisi 9 liradan alıyor...

SOVYETLER BİRLİĞİ ABD'NİN SUNI PETROL DARLIĞI YARATTIĞINI AÇIKLADI

NORVEÇ'te bir kömür madenini işleten Sovyet uzmanların, kömür aramaları sırasında petrol bulduklarını bildirdi. Uzmanlar, Norveç'in kuzeyinde Spitsbergen takım adaları üzerinde bulunan kömür madeninde, toprağın 60 ile 90 metre derinliğinde pet-

"Töb-Der'in birliğine karşı yeni bir tuzak"

● Bändiği gibi, TÖB - DER tüzüğünün bazı maddeleri "yasaya aykındır" gerekçesi ile İçişleri Bakanlığ'ından döndü. Bakanlığın bu tutumu hakkında ne düşünüyörsünüz?

● TÖB - DER; 12 Mart döneminde kapatılan TÖS'ün devrimci mücadele geleneğini devralarak ve öğretmenlerin faşizme karşı kenetlenmesinin bir ürünü olarak kuruldu.

Egemen sınıflar, TÖB-DER'i kurulduğu günden itibaren faşist güçlerin hedef tahtalarından biri haline getirdi. TÖB-DER'in örgütlü mücadelesini kırmak, demokrasi güçlerinden soyutlamak için her türlü baskı yöntemlerini kullandı. 12 Mart'ın İçişleri Bakanları, TÖB-DER üyelerini izlemeleri için valiliklere, kaymakamlıklara emirnameler çıkardı. Örgütümüzün Genel Başkanı ve binlerce üyesi zindanlara tıkıldı. Binlerce üyesi kıyıldı, a ç ve açığa bırakıldı. Bir yandan da TÖB DER'i ekonomik çıkmaza sürüklemenin hesapları yapıldı. Tüzük "yasaya aykındır" gerekçesi ile defalarca geriye çevrildi. Zorunlu olağanüstü Kongreler birbirini izledi. Ne var ki, TÖB-DER'in mücadelesi engellenemedi. Örgütlü öğretmen hareketi her geçen gün serpilerek gelişti. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde önemli bir köşe taşı oldu. Şimdi de 1977 seçimlerinde öğretmenlere sendika hakkı verdiğini ilan eden CHP hükümeti, TÖB-DER tüzüğünün bazı maddelerini "yasaya aykırı" buldu. Yeniden düzenlenmesini istedi.

İçişleri Bakanlığ'ının bu tasarrufunu haklı gösterecek hiç bir yasal gerekçe yoktur. Çünkü, "yasaya aykırıdır" diye nitelenen bu maddelerin çoğu, 12 Mart döneminde kesinleşmiş ve "MC" dönemlerinde de uygulanmış maddelerdir.

Öyleyse, İçişleri Bakanlığ'ı durup dururken neden bu maddeleri geriye çevirme gereğini duymuştur?

Bu sorunun yanıtını, siyasal iktidarın egemen sınıflar adına sürdürdüğü, demokratik güçleri bölme ve demokratik hakları yoketme politikasında aramak gerekir.

Ülkemizde uygulanan dışa bağımlı kapitalist sistem, son yılların en bunalımlı dönemini yaşıyor. Egemen güçler, bu bunalımın faturasını emekçi sınıflara ödetirmek istiyor. Bir yandan yükselen fiat artışı ücretleri silip süpürürken, öte yandan emekçi sınıfların ekonomik ve demokratik talepleri faşist terörle bastırılmaya çalışılıyor. Örgütlenmenin önündeki anti-demokratik engeller, her ge-

çen gün biraz daha yükseltilmeğe çalışılıyor.

Demokratik toplumsal muhalefeti oluşturan demokratik kitle örgütleri iç mücadelelerin girdabında boğulmak isteniyor. Böylece; iç ve dış tekellerin geniş yığınları daha rahat sömürülmesi için önündeki engeller etkisizleştirilmeye çalışılıyor.

Tüm bunlara koşut olarak bir kısım sapık akımların, dar grupta hesaplar ugruna, öne çıkarılmaya çalışıldığı iç mücadele, tasfiyecilik ve bölücülük girişimleri demokratik kitle örgütlerinin önünü tıkkıyor. Tasfiyecilik ve bölücülük girişimleri nereden gelirse gelsin, bu girişimde bulunanların özenli niyetleri ne olursa olsun, sonuç olarak bu yanlış eğilimler burjuvazinin hesaplarını kolaylaştıyıyor.

4. olağan kongresinde ve kongre öncesinde, bu anlamdaki olumsuzluklar, TÖB-DER'i bölünme noktasına getirmiştir. Bu tehlike henüz atlatılmamışken, bu günlerde örgütümüzün kongrelere zorlanması, iç mücadelelerin körüklenmek istenmesi rastlanırsa olmasa gerek.

Demokratik Eğitim mücadelesi için güçlü bir TÖB-DER

İşte, İçişleri Bakanlığ'ının tüzüğümüzü geriye çevirmesinin altında, yukarda değinilen nedenler yatabilir. Geçmiş mücadele deneylerinden ders alarak, olası tuzaklara karşı uyanık olmak göreviyle karşı karşıyayız. Demokratik kitle örgütlerini işçi sınıfının politik hareketinin ilkeleri doğrultusunda değerlendiren ilerici, demokrat ve sosyalist öğretmenler, bu kongrede üzerine düşen görevleri büyük bir sorumlulukla yerine getireceklerdir.

● İçişleri Bakanlığ'ından dönen tüzük maddelerini görüşmek üzere TÖB-DER zorunlu olarak olağanüstü kongreye gidiyor. Bu kongrede tüzük değişiklikleri ile ilgili olarak neler yapılmalıdır?

● TÖB-DER'in 22 Haziran 1979 günü toplanacak olan kongresi bir çeşit tüzük kongresi olacaktır. Bir örgütün temel ilkeleri, kongre kararlarında ve tüzük hükümlerinde belirlenir. Bu açıdan, örgütlerin işleyişinde; tüzükler önemli belgelerden biridir. Örgüt tüzükleri, yasal formali-

terleri yerine getirmek için olduğu kadar, bundan çok daha önemlisi, uyulması ve uygulanması için hazırlanır.

İlkesel planda tüzükler; demokratik içerikte, dar grupta değil, tasfiyeciliği ve bölücülüğü önleyici nitelikte, örgütün mesleki yönünü koruyucu biçimde, herkesin keşidi çıkarlarına ve anlayışına göre yorumlamayacağı açıklıkta hazırlanmalıdır.

Bugün, uygulanan TÖB-DER tüzüğünde yukarıda belirtilen ilkelere ters olan, uygulamada aksayan önemli sayıda maddeler vardır. Her türlü aksaklık, bu kongrede mutlaka giderilmelidir. Özellikle, örgütümüzü üye olmanın koşullarını belirleyen 5. madde açıklığa kavuşturulmalıdır.

Örgüt Genel Başkanı ve onbinlerce üyenin eleştirilerine hedef olan tüzüğümüzün 5. maddesi, örgütümüzün mesleki yönü öne çıkaracak biçimde yeniden düzenlenmelidir. Öğrencilerin, memurların, daha üst düzeyde -Sendikalarda- örgütlenme olanaklarına sahip işçilerin TÖB - DER'e üye olması engellenmelidir.

Demokratik Eğitim mücadelesi için güçlü bir TÖB-DER

Bugün, yürürlükte olan tüzüğün 5. maddesi, dar grupta çıkar hesaplarıyla zorlanmakta, katoriferisinden hemşiresine kadar uzanan çeşitli meslek mensupları TÖB-DER'e üye yapılmaktadır. Bu kesimlerin kendi alanlarında örgütleri olmalı ve onların demokratik örgütleriyle, örgütsel düzeyde sağlıklı ilişkiler kurulmalıdır.

Kongre öncesi demokrasi mücadelesinde yeri olan grup temsilcilerinden bir komite oluşturulmalı ve bu komite değişmesi gereken maddeleri görüşmelidir. Hazırlıklar kongrenin tartışmasına ve onayına sunulmalıdır.

● DİB grubu olarak 4. Olağan Kongre'den sonra TÖB - DER'de daha da yoğunlaşan bunalımın çözümü için "Demokratik Birlik Kongresi" talebiniz vardı. O günkü talebiniz doğrultusunda, bu kongrede herhangi bir girişiminiz olacak mı?

● Önce "Demokratik Birlik Kongresi'nden ne anladığımızı belirtelim: Biz, demokratik birlik kongresinden; üyelerimizin özgür-

Güçlü kitle eylemleri güçlü kitle örgütlerini gerektiriyor

iradeleriyle toplanmasını isteyenlere ve yine özgürce tartışıp, tavır belirleyebilecekleri yapıda bir kongre anlıyoruz. Böylesi kongrelerde hiçbir delegenin veya grubun dışlanmasına göz yumulamaz.

22. Haziran'da toplanacak kongrenin, toplanma isteğiyle elimizden veya yetkili kurullarımızdan gelmiyor. Bu kongrenin toplanmasını, genel olarak demokratik güçlere, özel olarak da TÖB-DER'e tahammülü olmayan çevreler istemiştir. İsteme gerekçeleri de bellidir. Bizim önerdiğimiz "Demokratik Birlik Kongresi" ile bu kongrenin biçim ve amaç bakımından ortak hiç bir yanı yoktur.

DİB grubu; TÖB-DER'deki bunalımın hat safhaya ulaştığı, 4. Olağan Kongreden sonra ortaya çıkan "İki ayn başın" örgütümüzü tahrif etmede birbirleriyle yarıştığı bir ortamda "Demokratik Birlik Kongresi" önermişti. Böylesi bir kongrenin, eski Genel Başkanlardan oluşacak ve yasal yetkilerle donatılmış bir komitenin sorumluluğunda yapılmasını istemiştir. TÖB-DER bugün daha değişik sorunlarla karşı karşıya bulunmakla birlikte, önerinin getirdiği somut koşullardaki sorunları aşmıştır. Buradan, bugünkü genel merkez yönetiminin yapısını ve çalışmalarını benimsediğimiz anlamı çıkarılmamalıdır. Bu yönetimin çalışmaları, eleştirilmesi gereken yer ve zamanda acımasızca eleştirilecektir.

Ama 22 Haziran 1979'da toplanacak kongre, egemen güçlerin tertipleri sonucunda toplanacağına göre, bu kongrede yapılacak iş egemen güçlerin tertiplerini ve baskılarını hep birlikte göğüslemektir. Bu anlamda girişimlerimiz şimdiden başlamıştır. Sürecidir. Seçimler gündeme alınması doğrultusunda DİB grubundan herhangi bir öneri gelmeyecektir.

● TÖB - DER yönetiminin değiştirilmesini bu kongrede gündeme almak mümkün müdür? Mümkünse ve de böyle bir madde gündeme eklenirse DİB grubunun tavni ne olacak?

● TÖB - DER genel merkezini hazırladığı gündemde de, yönetimin değiştirilmesine ilişkin bir madde yok. Konuya ilişkin, 1630 sayılı demokler yasasının 23. maddesi aynen şöyle demektedir.

Madde 23 - "Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen hususların gündeme konulması zorunludur."

Bu maddeye göre toplantıya katılan delegelerin onda birinin isteği üzerine, yönetim değişikliği, seçimlerde gündeme alınabilir.

DİB grubu; yukarıda sıralanan nedenlerden dolayı, seçimlerin gündeme getirilmesini önermeyecektir. Ancak, böyle bir madde gündeme eklenirse, tabanın en geniş birliğini kucaklayacak, ilkelini bir yönetimin oluşturulmasında tüm gücünü kullanacaktır. TÖB-DER'de, egemen güçlerin tertiplerine, maocuların ve birreysel teröristlerin örgüt yıkıcılığına geçit vermiyecek birliklerin oluşmasında politik esnekliğini gösterecektir.

Diğer gruplardan aynı anlayışı gördüğümüz takdirde, TÖB - DER'in bu kongreden sıkılmış tek bir yumruk olarak çıkacağına inanıyoruz.

Unutmayalım; dar grupta hesaplar uruna; içi boşaltılmış, hefinden saptırılmış, kitesinden koparılmış bir TÖB - DER, faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede başarılı olamaz. Böylesi bir TÖB - DER grupsal çıkarlara bile hizmet edemez.

Bu konuda, değerlendirip dersler çıkarmazına yetecek kadar deneyler vardır. Yeter ki, düşünelim ve GERÇEK DÜŞMANI GÖZDEN KAÇIRMIYALIM.

Hükümet Erdemir'de gericilerin yanında

CHP ve lideri Ecevit, seçim meydanlarında söylediklerini, çoktandır unuttuklarından ve bu yıl sonunda önemi daha da dayatacak olanlardan biri de "Referandumun yasallaşması" vaadidir. Bu yılın sonu toplu sözleşmelerin yoğun olduğu bir dönem olacak ve referandum tartışmaları yıl sonuna doğru artacak. Ne var ki, CHP'nin unuttuklarını işçi sınıfı unutmayor. İşçi sınıfı, referandumu yasallaştıracağına söz veren CHP'nin bu sözünden döner, bugün referandumu karşı çıkışını yaşayarak öğreniyor. Şimdi Ereğli Erdemir'de çalışan işçiler CHP'nin verdiği sözlerin oy avcılığına yönelik olduğunu görüyorlar.

Erdemir'de ilerici sendikal hareketi bölme girişimleri hatırlardadır. Geçen dönem, toplu sözleşme öneminde, Çelik-İş Sendikası

**ÇALIŞMA
BAKANLIĞI
YASALARDAKI
BOŞLUKLARDAN
YARARLANARAK
ERDEMİR
İŞÇİLERİNİ
OYALAMAYA
ÇALIŞIYOR.**

**BUNUN ÜZERİNE
MADEN-İŞ
REFERANDUM İÇİN
İMZA KAMPANYASI
AÇTI VE
MAHKEMEYE
BAŞVURDU.**

ile yetki mücadelesini, referandum sonucu büyük oy farkıyla kazanan DİSK Maden-İş Sendikası'nın karşısında, bu dönem Devrimci Maden-İş Sendikası bulunuyor. Eski 9. Bölge Temsilcisi Şükrü Özbayrak tarafından kurulan Dev-

Maden-İş, Erdemir'de yetki almaya çalışıyor. Bu sendika şimdi, CHP'den aldığı ilham ve destekle, maocuların "yetenekleriyle" ve faşistlerle birlikte, Erdemir işçilerini bölmeye yönelik hummalı bir faaliyet içinde.

Erdemir'de yapılacak olan 8. Dönem Toplu İş Sözleşmesi için yetki mücadelesinde, Türkiye Maden-İş Sendikası'nın karşısında, yalnızca Dev Maden-İş bulunuyor. Geçen toplu sözleşme döneminde yetki isteyen faşist Çelik-İş Sendikası, bu kez yetki almak için başvurmadı ve gücünü Şükrü Özbayrak adlı gericileri birleştirdi.

19 Nisan 1979 tarihinde başlaması gereken toplu sözleşme görüşmeleri yetkili sendika belirlenmediği için, henüz başlayamadı. Zonguldak Bölge Çalışma Müdürlüğü yaptığı çalışmaları sonucu, önce Maden-İş'i yetkili sendika olarak belirlemiş, ancak daha sonra konu Çalışma Bakanlığına intikal edince, CHP'li Çalışma Bakanı Bahir Ersoy yetkili sendikaların belirlenmesi için "açık irade beyanı" yapılmasına karar vermişti. Geçen dönem MC hükümeti zamanında referandum yapılan işyerinde, 7 Mayıs 1979 günü açık irade beyanı yapıldı. Çalışma Bakanlığının gönderdiği 30 kadar iş müfettişi önünde yapılan açık irade beyanı sonucu, Dev. Maden-İş'e daha fazla oy çıkmış, ancak yeterli çoğunluk sağlanmadığı için, yetkili sendika belirlenmemiştir.

CHP hükümeti ve Çalışma Bakanlığı, yasalardaki boşluklardan yararlanarak Erdemir işçilerini oyalamaya çalışıyorlar. Bu gelişmeler üzerine Türkiye Maden-İş Sendikası, referandum yapılması için imza kampanyası açtı ve mahkemeye başvurdu. Erdemir'de işçiler, mahkemenin kararı ne olursa olsun, kendi sendikalarını özgürce seçme ve referandum hakları yaşama geçirileceği kadar mücadeleyi bırakmayacaklardır.

NOT... tak tak!

Üsmen Aga öyküsünü bilir misiniz? Üsmen Aga'nın beş kızını vardır. Padişah harp ilan eder. Tak-tak, Üsmen Aga'nın kapısını çalarlar:
"Üsmen Aga!"
"Ne var be?"
"Padişahımız harp ilan etti, ver kızlardan birini..."
Üsmen Aga çift-çubuk, beş çocuk.
"Alın be, götürün" der.
Kızan gider. Gidiş o gidiş.
Aradan geçer bir kaç yıl. Tak-tak kapı:

"Üsmen Aga?"
"A'be ne var?"
"Padişahımız harp ilan etti ver kızlardan birini..."
Üsmen Aga'cık neylesin:
"A'be alın gitsin..."
İkinci kızın da gider. Gitti gider...
Sözü uzatmayalım Üsmen Aga'nın kapıları üç beş yılda bir tak-tak'lanır ve giden kızın dönmez geri...
Bir kızancığı kalmıştır Üsmen Aga'nın artık. Onun da gözünün içine bakılmaktadır. Ve bir gün kapı gene tak-tak!..
"Ulen ne var gene be?"
"Padişahımız harp ilan etti ver kızan..."
Bağrı yanık Üsmen Aga hissiyle seslenir; bu kez:
"A'be süyleyin o padişahınıza, benim dölüme güvenip de bir daha harp ilan etmesin!..."

Üsmen Aga babamızdır, Üsmen Aga dedemizdir. Emekçi halkımız bu öyküyü, benzer öyküleri pek iyi bilir. Savaşta kırılan, barışta ezilip, sömürülen emekçi halkımız... "Artık bu dünyada bize yaşamak kalmadı, nasipse öbür dünyada yaşarız" diyen halkımız... İşçisiyle, yoksul, küçük köylüsüyle, sabahtan akşama evinin geçimi için boğuşan küçük memuru, küçük esnafıyla, beynini bileğini emekçi halkına yana seferber eden öğretmenleriyle, teknikerleriyle, aydınlarıyla, kadınıyla, erkeğiyle, gençleriyle, yaşlılarıyla halkımız... Ve tak-tak'lar:

"Biraz vergi."
"Al."
"Biraz zam."
"Al."
"Biraz nurlu ufuk."
"Al."
"Biraz umut."
"Al."
"Biraz sıkıyönetim."
"Al."
"Biraz devalüasyon"
"Al."
"Biraz özveri..."
"....."

Onyıllardır böyle olmamış mıdır? Emekçi halktan alınanlar nereye gitmiştir? İçte burjuvaziye, dışta her türlüünden ekonomik, askeri, politik teslimiyetlere peşkeş çekilmemiş midir halkın emeği. Değilse, şu gördüğümüz durum nedir?.. Bu durum nedir peki?..

Bu vahşi, bu azgın, bu hayta, bu sersefil, bu rezil iştahın sonunda Üsmen Aga'nın sesi yükselmeyecek midir?

"Hep sizin kârlarınız, kâr daha çok kârınız için mi yaşayacağız?"
Bu abud ve berabd uçurumun, uçurumun dibine verdiği nimetlere bir bakın.

Çocuk ölümlerinde yüksek oran! Doğum yaparken anne ölümlerinde yüksek oran! Hayat pahalılığında dünyada hatırı sayılır olmak! İşsizlik! İlaçsızlık! Aylık ücret karşılığı konut kırası! Kısacası yarınsızlık!.. Ve üstelik 1965'lerden bu yana devlet politikasıyla yeşertilip, semirtilen, beslenen, donatılan silahla zirhlandırılıp tedhiş, terör ve cinayet ihalesi verilen faşist çete ve örgütler ve onların ardındaki açık siyasal şebekeler...

Emekçiler mi istedi, onlar mı istedi? Her bu tabloyu?

Siyasal iktidar kimindir, kimin olmuştur bugüne kadar?.. Hangi ekonomik güçtür iktidara yansıyan, hangi sınıfsal güçtür bugüne kadar?..

Bir devlet düşünün, 1970'lerde gençlerin arasına saldırdığı bir ajanına her yerde "silahlı mücadele" nutukları attıracak, ona en keskin, en bitirici "devrimci" misyonlar yükleyip görev yaptırarak, sonra da onu alıp, "artık deşifre oldun" diyecek ve bugünkü önemli görevine oturtacak... Bu bir mahir kaynaktır. Kimbilir kaç kaynaktan ne sular fışkırmaktadır?..

Nedendir bu gözü dönmüşlük? 1965'lerden bu yana artı-değer sömürüsü hızlanmış. Ama hemen yanı başında işçi sınıfının politik hareketi de hızlanmıştır. B. Bundandır.

12 Martlarda indirilen balyoz. Demokrasinin güçleri arasında yaratılan dağınıklık. Yeni yeni politik, ideolojik saldırı taktik ve stratejilerin seferber edilmesi, bugünlere koşturulması nedendir?

Hangi sınıftır bu, kimlerdir?.. Nazım Hikmet şöyle demektedir:..

KARDEŞLER!

Onlara sokakta rastlarsanız eğer ölmüş görmüş gibi çevirin başınızı. Kırıpış sarı gözler gözünüze bakarken arkadan sırtınıza bir bıçak girebilir...

KARDEŞLER!

Onlara elleriniz dokunmuşsa eğer yedi tas su düşün ellerinize Yırtarak bayramlık gömleğini beni peşkir yaparım size...

KARDEŞLER!

Onların adına benziyorsa adınız eğer adınız deşiftir. Vebanın girdiği kapıdan girin onların evine atmayın ayak...

Başlar çevrilebilir, eller suya erebilir, burjuva ideoloji ve siyasetinin avullarından çıkılabilir. Nasıl? Bir de madalyanın iki yüzüne dikkat etmek!..

En kritik dönem ve dönemeçlerde kitlelere en doğru ve sağlıklı hedef ve politikaları göstermiş olan işçi sınıfının politik hareketi içinde ve saflarında yer bularak, yer tutarak...

Yağmur dualarıyla, Mevlâna çağrılarıyla günü gün etmek tutumunun suyu ne kadar iyi niyedi ve süzülmesi olursa olsun burjuva siyaset kenefine bulaşan sızıntıdır.

Eller gündelik çaresizliklerde değil, uzun soluklarda eylemle birleşirse, inanca, örgütlü bilinçle kenetlenirse kuvvet ve kudret olur. Gerisi karıncanın kapısını çalan ağustos böceğinin öyküsüdür. Yetsin bu tak-tak...

FERHAT GÜN

Seydişehir tesislerinde yine MC baskıları

MC iktidardan gitti ama, Seydişehir Alüminyum Tesisleri'nde yer yer MC dönemine benzer uygulamalar sürdürülüyor. Seydişehir Alüminyum Tesisleri'nin Çelik Konstrüksiyon Atelyesine Hergün gazetesinden bir başkasının sokulması bugün de yasak durumda.

Çelik Konstrüksiyon Atelyesi Müdürü Salim Biliçi'nin MC döneminde ÜGD'li faşistlerin terör eylemlerine göz yumduğu belirtiliyor. O tarihlerde Alüminyum tesislerinde zorla Ülkü Ocakları yaranına bağış toplanmakta, bağış vermeyen işçiler dövülmekteydi. Dövülen, işkencelere uğrayan, evleri bombalanan işçiler, işten atılıyor, işsiz bırakılıyorlardı. Ayrıca izinsiz afişler yapıpıştırılarak, duvarlara çeşitli sloganlar yazılarak işyerinde Ülkü Ocakları'nın propagandası yapılıyordu. Faşistlerin üstlendikleri temel bölüm Çelik Konstrüksiyon bölümü idi ve o dönemde de bu bölümün müdürü faşistlere göz yuman Salim Biliçi'di...

Bugün gene aynı bölüme işlenen gayreti içinde olan faşistlerin, bölüme Hergün gazetesinden başka yayın sokmayan Salim Biliçi'ni tutumundan ve önceki uygulamalarından cesaret alarak saldırılarını arttırdıkları bildiriliyor. Salim Biliçi'nin tutumundan şikayetçi olan ve şikayetini üst mahakalara ulaştıran Çelik Konstrüksiyon bölümü işçisi Ali Demir, üç yemiyeye para kesintisi ile cezalandırıldı ve bir başka bölüme gönderildi. Ali Demir, MC döneminde baskı ve terörün en büyük hedeflerinden birisiydi. Bugün de MC'ciler yerlerini korurken, işçi Ali Demir cezalandırılıyor. İki buçuk yıldır durmaksızın faşist terör ile mücadele eden Seydişehir işçileri, faşizme karşı verilen mücadeleden başını çeken öncü işçilerin cezalandırılmalarının Seydişehir'deki anti-faşist mücadeleye set çekemeyeceğini ve faşist terörün geri getirilmeyeceğini belirtiyorlar.

Demokratik güçlerin ivedi istemi

MHP ve yan örgütleri kapatılmalıdır

MHP'nin 14. Kurultayı 9-10 Haziran günlerinde Ankara'da yapıldı. Bu Kurultay MHP açısından bir yenilik getirmeyi amaçlayan, hükümetin düşürülmesi girişimlerinin yoğunluk kazandığı, yeni ve gerici hükümet seçeneklerinin zorlandığı günlerde yapılması nedeniyle de önem taşıyordu. Üzerinde durulması gerekiyordu. Kurultay'ın iki günlük safahatı da, faşist hareketin, özellikle de hükümet tarafından özenmesi ve gereken önlemlerin ivedilikle alınması zorunluluğunu gösterdi

MİLLİYETÇİ TOPLUMCULUĞUN MUMTAZ KONUKLARI

Ankara Atatürk Spor Sarayı'nda yapılan Kurultay'ın ilk günü kütüphane kalabalık bir izleyici topluluğuyla başladı. Kurultay'a 1268 delege, yakalarında "beyaz güllerle" katılıyordu. Salonda, MHP'nin ilk kurucusu olarak kabul ettiği, 30 yıl önce Millet Partisi'nin kurucusu olan Fevzi Çakmak'ın resmi dikkat çekiyordu.

"borçlu" Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cençki; Türk-İş'in milliyetçi lideri İbrahim Denizci; faşist hareketin gelecekteki vurucu güçlerinden birini hazırlamaya üstlenmiş, MİSK Genel Başkanı Ömer Faruk Akıncı; ve bu gürhün koro şefliğini yapan milliyetçi müzisyen İham Gencer, bu konukların en tanınmışlarıydılar...

KAZ ADIMLI DİSİPLİN

MHP bu konukları Kurultay'a getirerek, ne denli geniş bir sempati çevresine sahip olduğunu göstermeye çalışıyordu. Bir mizanzen hazırlanmıştı; bu mizanzen konukların bir kısmı MHP Kurultay'ının taşıdığı büyük "mana ve ehemmiyeti" dile getiren konuşmalarla katılırken, tekelci basın ve renkli sanatları da MHP'ye yönelik olumlu bir hava oluşturmaya çalışıyorlardı. Söz konusu basın, Kurultay'ın yapıldığı günlerde alabildiğine gercileşerek, ülkenin içinde bulunduğu bu bunalımlı dönemde, özellikle de sosyal demokrasiyenin uzulümlü kesen emekçilerin gözlerinin MHP'de olduğu ve artık bu partinin "ümit" haline dönüşmeye başladığı görüntüsünü vermeye çalışıyordu.

kon, öte yandan da sürekli olarak, MHP'nin faşist bir parti olmadığını, her nedense türlü cam-bazlıklarla kanıtlamaya çalışıyordu.

Herhalde, kendilerine yöneltilen bu nitelmeden bir hayli tedirgin oluyordu Başbuğ. Bu konuşmanın sözü edilebilecek bir başka yanı da, devlet yönetimine ilişkin, ülke ekonomisine ilişkin ayrıntılı düşünceler getirilmiş olduğuydu. Türkçe böylelikle, MHP'nin iktidara gelebileceğini ve devlet yönetiminde tek ciddi görüş sahibi parti olduğunu mu göstermeye çalışıyordu?

Başbuğ, Ecevit hükümetinin suçlanmasına da konuşmasının önemli bir bölümünü ayırdı. MC hükümetleri döneminde yapılan baskı ve işkenceleri unutmaz gözüyle, Ecevit hükümetinin faşistleri kamu kuruluşlarından uzaklaştırmasına güriütlü feryatları koparıyordu. Türkçesinin konuşmasının bütününü anti-komünizmin en pespaye bir örneği oldu. Bol bol Sovyetler Birliği'ne, sosyalist ülkelere, sosyalizme küfredti, Başbuğ. Ne var ki, Başbuğ'un faşist demagojiyi kullanmada da epey beceri(!) kazandığı görülmüyordu. Konuşmasıyla diğer ilerde gelecek, Ankara'da toplanan yandaşlarının moralini yükseltmeye amaçlayan Başbuğ, bu amacına ne kadar ulaştı, bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz.

GENEL İDARE KURULU İÇİN ÇARŞAF LİSTE

Kongre'nin sonunda 27 kişilik Genel İdare Kurulu için 55 kişilik bir çarşaf liste önerildi. Önerilen tek listenin dışında öneriler olmaması, gene kimi çevreler tarafından MHP'nin "birlik ve bütünlüğü" şeklinde yorumlandı. Oysa MHP'ye hakim olan faşist disiplinin ve faşist partilerin kendi içinde her zaman varolan gizli terörün, merkez otoritesinin dışında öneriler izin vermeyeceği çok iyi biliniyordu. Çarşaf liste önerilmesi ise, yalnızca Başbuğ'un "demokratik milliyetçiliği"nin delegeleleri biriktirmeye yönelik bir strateji olarak görülüyordu.

Genel İdare Kurulu'na seçilen 27 kişi ise gene MHP'nin kaçırılmaması çete liderleriydi. Tabii bu liderler arasında, akına estiginde cinayet fermanları veren Said Somuncuoğlu gibileri, cinayet çetesi ETKO'nun elebaşısı ve K. Maraş katillerinin savunucusu Yusuf Özbaş gibileri, Said Bilgiç gibi 1944'lerin irkiç-turancıları bulunuyordu.

MHP Kurultay'ının bir başka önemli yanı da, MHP tarafından ödenen beri inkar edilen MHP-UGD ilişkisinin çok açık olarak

F. Almanya'da MHP örgütünü devlet kuruluşları destekliyor

YURUYOŞ'un geçen sayısında, Belçika'daki Türkiye'li işçiler Kültür Merkezi'nin hazırladığı bir rapora dayanarak, Belçika'da MHP yanlısı faşist örgütlenmenin yaygınlaşmasına ilişkin bir haber yayınlanmıştı. Haberde bu örgütlenmenin aynı zamanda Mons kentindeki NATO karargahındaki subayların da desteği alınarak sürdürüldüğü bildirilmişti.

Türkiye'li İşçiler Kültür Merkezi raporunun 30 Mayıs günü Uluslararası Basın Merkezi'nde (Brüksel) bir basın toplantısıyla açıklanmasından sonra, haber Belçika kamuoyunda geniş bir yankı uyandırdı. Demokratik basın organları, Belçika hükümetinin Türkiye'li faşistlerin bu örgütlenmesine karşı kesin önlemlerin alınmasını talep ettiler.

Bu arada İçişleri Bakanı H.Fehmi Güneş'in F. Almanya'da yaptığı incelemeler konusunda basına yaptığı açıklamalar kamuoyunun dikkatini çekti.

İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş Milliyet gazetesine yaptığı açıklamada, Türkiye'deki faşist militanların, Federal Almanya'dan finans edildiğini, silahlarını oradan Türkiye'ye gönderdiğini saptandığını söylerken, Alman makamlarının bu işten haberlerinin bile olmadığını açık açık anlattı. Güneş, "bizim, kendilerinin içine yönelik istihbaratımız var" derken, Türkiye'deki haber alma örgütlerinin gücünü mü ima etti, yoksa sağlanmasına çalışan haber alma işbirliğinin şimdiden başladığını mı söylemek istedi bilinmiyor. Ancak Federal Almanya İçişleri Bakanlığının ve istihbarat örgütlerinin, kendi ülkelerindeki yabancı faşist militanlardan habersiz oldukları da düşünülemez.

Türkiye'deki istihbarat örgütlerinin koordinasyonu yolundaki çalışmalarından bir sonuç alınmayınca, "Anayasayı Koruma Teşkilatı" adında bir gizli istihbarat örgütünün oluşturulmasına karar verildiği daha önce basında yayınlanmıştı.

"Anayasayı Koruma Teşkilatı", Federal Almanya'da halen var olan ve ikinci dünya savaşı sonrası tüm dünyaca lanetlenen faşizmin yeniden yeşermesine destek olan bir örgüttür. Bu örgüt, sivil personel kullanır, emanelarının silah taşıma ve kullanma yetkileri bile yoktur. Ancak tüm Federal Almanya'ya korku ve dehşet salmıştır. Haklıdır bu örgüte "sosyalistler" raporu bulunan kişiler, Almanya'da devlet dairesinde işe bile alınmazlar. Bu örgüt, neo-faşizmin tüm kuramcı ve yönlendiricilerini bünyesinde taşır.

İşte bu "Anayasayı Koruma Teşkilatı", Türkiye'de adam öldüren, faşist saldırılar düzenleyen, hatta yakalanmasına karşın cezavinden kaçmayı başaran bazı Türk faşistlerine de destek olmaktadır. İçişleri Bakanı'nın sözünü ettiği finansman kaynağı büyük ölçüde bu örgüt ya da bu örgüt içinde yer alan bazı kişilerdir. Türkiye'den kaçan ya da kaçınan faşist katilleri koruyan kişiler, bu örgütün makbul adamlarıdır.

Bedrettin Cömert'in katili olduğu saptandığı halde Türkiye'de tüm cabalara karşın bulunmayan faşist katil, Federal Almanya'da sahte pasaportla saklandığını saptanmasına, Türkiye'deki resmi makamlarca Alman makamlardan iadesi istenmesine rağmen, Avusturya'nın bağlantı Viyana'ya kaçınılmıştır. Bu gerçeği, İçişleri Bakanlığının, Başbakanlık yetkilileri, hatta Güneş'in kendisi bile bildiği, Alman makamlarına uyarı bulunulduğu halde, bu resmi makamlar hiçbir girişimde bulunmamışlardır. Türk resmi makamları da bu konuda kamuoyuna bir açıklama yapmamışlardır.

Türkiye'deki MHP'li ve ülkücü faşist militanlar, emsalfan sıkıyönetim bildirilerine karşın hâlâ zorla bağış adı altında haraç alırken, Federal Almanya'daki "Türk Ülkücü İşçiler Cemiyeti" adlı kuruluş da Almanya'daki emekçileri haraca kesmektedir.

İçişleri Bakanlığının, hangi kuruluşlarla işbirliği yapacağını iyi belirlemeli, öncelikle Almanya'dan Viyana'ya giden sınır kapılarını değil, Türkiye'den batıya açılan sınır kapılarını iyi kontrol etmeli, Türkiye'yi ilgilendiren bu konular da kamuoyundan gizlemelidir. Silahların ve paraların hangi ülkeden sokulduğunu açıklayabilen bir İçişleri Bakanı, Federal Almanya'nın içine yönelik istihbarat yapabilen örgütlenmeye sahipse, bu silah ve paraların hangi ellerde Türkiye'ye getirildiğini, kimlerin bunları dağıttığını ve kullandığını da saptayabilmeli, kesin ve somut önlemlerle bu akımı durdurmalıdır.

Faşist katillerin Türkiye'den nasıl olup da sahte pasaportla kaçabildiklerine şaşmamalı, Federal Almanya'da bulunan ya da oradaki bazı kişilerce başka ülkelere kaçmaları sağlanan kişiler en kısa zamanda Türkiye'ye getirip yargılanmasını, faşizmin teşhir edilmesini sağlamalıdır.

DORT BAŞI MAMUR BİR FAŞİST İDEOLOJİ

Kurultay'ın açış konuşmasını yapan Başbuğ, MHP ideolojisinin katkısız faşist bir ideoloji olduğunu bütün vehçeleriyle sergilemeye çalışıyordu sanki. Konuşmasında şöyle inciler döküyordu Başbuğ:

"- 9 işçisi sistemde Türk Milletinin bütünü esas alındaki için bu sistemde her yurttaşımız, mülk sahibi, ekonomik güç sahibi olabilecektir..."

"- Bizim sistemimizde üretim araçlarının mülkiyeti, tasarrufu yapana (Şu tasarruf yapabilecekleri herhalde kendisi de iyi bilmektedir!) verilecektir."

"- İşçimiz, köylümüz, enafımız, memurumuz ve diğer yurttaşlarımız mensubu bulunduğu sandıkta yaptıkları zaruri tasarruflarla, makine yapma makine, fabrika yapan fabrikaları yaptıracaklardır. Bu makine ve fabrikalarla ülkemiz çağın gereklerine uygun, iletici ve bağımsız bir sanayi ülkesi olacaktır. Kurulan fabrikalara işçimiz, köylümüz, enafımız, memurumuz, serbest çalışacaklarımız ortak olacaklar, bunların gelirlerini paylaşacaklardır..."

"- Allahın Türk Milletine en büyük hediyesi olan, somut millî ümit bildiğimiz Milliyetçi Türk Gençliği..."

Faşist hareketin Başbuğ'u faşizmin çeşitli örneklerini Fühverari bir tavırla dizi dizi sıralar

KAHRAMANMARAŞ KATLIAMINA ARKA ÇIKAN MHP BAŞLARI, BİR YANDAN DA KENDİLERİNİ DAVADAN SİYRİLMAYA ÇALIŞIYORLAR. MHP, KAHRAMANMARAŞ DAVASINA GİREN OLAYLARIN BİRBİRİNDEN AYRILMASINI VE AYRI AYRI GÖRÜLMESİNİ İSTEDİ. MHP KURULTAYI SIRASINDA ANKARA'YA TOPLAŞAN FAŞİST SALDIRGANLAR İŞÇİLERE ATEŞ AÇTI. SBF-DER BAŞKANI ŞENYUVA DA MHP KURULTAYININ İKİNCİ GÜNÜNDE NİĞDE YURDU YAKININDA ÖLDÜRÜLDÜ:

İşte faşist partinin çalışma raporu

MHP Türkiye'nin gedikli gerici ve faşistlerinin ocağı haline dönüşüyor

sergilenmesi oldu. Kurultay Divan Heyeti'ne seçilen kişilerden biri, ÜGD'nin namılı elebaşlarından Kazım Ayaydın'dı. (Kurultay'ın da Divan Heyeti'ne ÜGD'li saldırganlardan birini seçeceksin, sonra da ÜGD ile MHP'nin bir ilişkisi yoktur diyebilirsiniz!) Gene Kurultay'da delegeler olarak bulunanlar ve görevliler arasında sayısız ÜGD'li bulunuyordu. ÜGD'nin MHP ile ilişkilerini kanıtlamak için ilgililer MHP Kurultay'ından gerekli bilgileri ummanz alınırlardı!

14. Kurultay'ını yapan MHP'nin bu Kurultay kendisi için yenilikler getirmiş olmasa da, geçen dönemin değerlendirmesi üzerine yeni "atılımları" girişeceğine kuşku yoktur. Bu partinin Türkiye'de faşist hareketin geçmişi örgütlenme deneyleri üzerine kurulduğu, bugün Türkiye'de faşist hareketin (kendi deyimleriyle nasyonal-sosyalist) tek temsilcisi olduğu ve başta Almanya olmak üzere Hollanda, Belçika ve diğer bazı Avrupa ülkelerindeki

faşist parti ve örgütlerle ilişkial olduğu biliniyor.

Ne var ki, bunlar bugüne dek sürekli geçitirilmeye çalışıldı. Gene hatırlanacaktır, MHP'nin ve Türkeş'in Yürüyüş hakkında açtıkları dava Mayıs ayı içinde mahkeme tarafından reddedildi. Yürüyüş, MHP'nin Alman gerici-faşist partisi CSU'dan yardım aldığı ve Türkeş'i Hitler'in gizli polis örgütü Gestapo ile ilişki kurduğunu açıklıyordu. Yürüyüş'ün sözkonusu yazısında, Gestapo'nun Alman Dışişleri Bakanlığı'na 9 Ekim 1944'de verdiği raporda, "Subay okulu mezunu ve Pantürk hareketinin Führeri olan Alpaslan Türkeş ile, kendi tutumundan ötürü, şimdiye kadar iyi ilişkilerimiz varolmuştur" deniyordu.

MHP bugün gizli iktidar odakının vurucu gücü olarak çalışmaktadır ve bu görevini de fazlasıyla yerine getirmektedir! Ama buna rağmen, 14. Kurultay'da bir delegeler kalkanı da, "Genel Merkez ülkücü gençliğin gerisinde

kalmaktadır" diyebiliyor. MHP'nin Kurultay sonrasında, üstlendiği vurucu güç işlevini layıkıyla yerine getirmek için daha da saldırganlaşacağı, bu sözlerle ifade-sini buluyordu.

Kaldı ki, MHP'nin borazanı Hergün de, Kurultay sonrası değerlendirilmesinde şunları yazıyordu: "MHP 14. Büyük Kurultay'ından güçlenerek ve büyüyecek çıkıyordu. Bunun canlı örneklerini önümüzdeki günlerde hep birlikte yaşayacağız." Hergün'ün bu yayını "vur emri"nden başka bir şey değildir. Vur emri'nin canlı örneklerinin neler olduğunu önümüzdeki günler gösterecektir.

Demokratik güçlerin, MHP'nin 14. Kurultay'ından sonra dile getirdikleri talep gene aynıdır. Tekelci büyük burjuvazinin, faşist bir diktatörlük için besleyip büyüdüğü, tüm cinayet ve terör olaylarının, toplu katliamların sorumlusu MHP kapatılmalıdır! Ülkemizdeki en kitesel ses budur ve Ecevit hükümeti bu sese kulak vermelidir!

MHP Kurultayı yada AP'nin yedek gücü

MHP 14. Kurultay'ına en çok gösterenlerden ve Kurultay'ın çıkışçılığını en çok yapanlardan biri de, AP ve AP'nin sözcüsü baderi Demirel, MHP'nin koruyuculuğunu yıllardır, adeta vazgeçilmez bir görev gibi benimsedi; cinayet ve katliamların da doğrudan ortağı haline geldi.

MHP Kurultayı sırasında en fazla şamatalı yayın yapan AP'nin resmi organı Tercüman oldu. Kurultay izlenimlerini Tercüman'ın gün gün izledik. Tercüman'ın giysili yazarları, faşist hareketin öz yayın organlarıyla yarışırca, tezahüratlarla yansıtılan Kurultay'ı. MHP'liliği gittikçe depresyon Ahmet Kabaklı, Kurultay'da konuşma da yaptıktan sonra,

köşesinde "Bu partiyi yaşatmaktan, büyütme olan gençlik ve halk kidesinin Türkiye'mizin şimdiye kadar tanıdığı en idealist, tutarlı, gözüpek ve fikirleri uğrunda 1500'den fazla şehit veren kadro olduğu"nu söyleyerek, Kurultay'ın "ihtişamı" karşısındaki "duygularını" şu sözlerle dile getiriyor:

"Cumartesi günü açılan MHP Büyük Kurultay'ında milliyetçilik, idealizm ve disiplinin göz kamaştırıcı ihtişamına şahit oldum."

Tercüman'ın Kurultay'daki bir başka MHP'lisi de Kenan Akın adlı zattı. Kenan Akın, AP'ye yapmayacağı övgüleri fütürsüzcüce yaptı MHP'ye iki gün boyunca. MHP'nin diğer partilerde rastlanmayan "ciddiyet ve disiplini"ni "heyecan" dolu sözlerle anlatıyor, MHP Kurultay için "hasır politik çekişmelerin hakim olmadığı, çeşitli çirkin delege oyunlarının oynanmadığı bir kurultay" diyor ve şunları diyor: "Tarihin en büyük ekonomik ve siyasal bunalımını ya-

şayan bir Türkiye'de bir MHP Kurultayı, her bakımdan önemli bir politik olaydı..." Kenan Akın, bu Kurultay'da MHP'nin her nasılsa, "faşist olmadığı kesin bir şekilde yeniden ortaya çıktı" diye de parlak bir ifşaatla bulunuyordu!.

AP'nin MHP için üslendiği bir destek görevi, aralarındaki sıcak ilişkiler, MHP'nin "siyirilmesi gereken" Kahramanmaraş davasında da iyice yoğunlaştı. AP avukatları MHP'li suçluların savunmalarını yaparken, AP'li parlamentolar da duruşmaların en yakın izleyicileri arasında yerlerini aldılar.

AP, iktidar olabilmek için vazgeçilmez bir yandaş olarak gördüğü MHP ile bu ölçüde sarımsı ilişkilerle girenken, kendisi de sürekli olarak daha gerici bir konuma düştü, MHP'nin yanında saldırgan bir ikinci politik odak haline geldi. Bu arada en önemlisi de, MHP, AP'nin koruyucu şemsiyesi altında daha çok güçlenerek olanaklarına sahip oldu ve bu olanakları ustaca değerlendirdi!

MHP'nin 14. Kurultay'ını yaptığı günlerde, Kahramanmaraş faşist katliamının duruşmaları sürüyordu. Kahramanmaraş katliamı davasında bugüne kadar yapılan duruşmalarda sorguları yapılanların tamamına yakını, MHP ve ÜGD üyesi ya da yandaşıydı. MHP li yöneticisi Hasan Balcı ve ÜGD yöneticilerinin de bu katliamın sanıkları olarak yargılandıkları biliniyordu. Gene bu katillerin savunmasını MHP avukatları üstlenmiştiler. Bu arada MHP yöneticileri, başta da Türkeş olmak üzere, duruşmalar başladığından beri katliama arka çıktıkları- ni belirten açıklamalar yapıyor-

lardı. MHP Genel Başkan Yardımcılığına seçilen ve faşist çetelere çeşitli kişiler için vur emri verdiği belgelerle kanıtlanan Sadi Somuncuoğlu ise, iddianamenin ayrı ayrı olaylardan meydana geldiğini belirterek, bu olayların tek bir davada birleştirilmesini istedi. Sadi Somuncuoğlu bu konuda bir de soru önergesi vererek, MHP'nin niyetinin iddianameyi etkisizleştirmek ve katillerin suçlarını hafifletmek olduğunu, yani suça ortaklık yapacağını göstermiş oldu.

MHP Kurultayı sırasında Ankara'ya toplanan faşistler, Kurultay süresince kentte terör estirdiler. Kurultay'ın yapıldığı salona giden bir grup MHP'li Belçika Fen İşleri'nde çalışan işçilere ateş açtı. İkinci gün de, faşistlerin üs olarak kullandıkları Niğde Yurdu yakınında, SBF-DER Başkanı Hakan Şenyuva'yı yaylın ateşine tutarak öldürdüler. Bu terör dalgası, hatırlanacağı üzere, MHP'nin her Kurultay'ında tekrarlanıyordu.

Faşistler, son günlerde de yeni bir sapıklık peşindeler. Piyanogotepe katliamının düzenleyicisi faşistler, kaçırıldıkları bir taksinin şoförününürzine geçmişlerdi. Geçtiğimiz günlerde de, Kaman Ömerhacıli kasabasının MHP'li belediye başkanının ÜGD üyesi oğlu, birkaç kişiyle birlikte ileric bir genci kaçırarak ırzına geçti. Faşistlerin "ülküsünün" ne denli masumane olduğu, bu yaptıklarıyla da açığa çıkmıyordu?

MHP Avrupa'da Hitler nazizminin takipçisi olan neofaşist partilerle ilişkisi olduğu tesbit edilmiş, bu partilerin yardım alan, onların "deneyleri"nden yararlanan ve bunu söylemekten kaçınmayan bir partidir. MHP'nin Alman faşisti Straus'la ilişki-

si olduğu, neonazi NPD'nin "bilgi ve görüşünden" yararlandığı iyiden iyiye açığa çıkmıştır. Gene, MHP'nin Hollanda'da Türkiye'li işçiler üzerinde yarattığı baskılar, savcılıklarca da bilinmektedir.

Geçtiğimiz günlerde de, Belçika'daki faaliyetleri açığa çıktı. Belçika'da bulunan bir grup faşistin, MHP yöneticileriyle de ilişki halinde, Belçika'daki faşist örgütlenmeyi yaygınlaştırmaya çalıştıkları ve Namur kentinde üslenmiş olan Türkiye'li faşist grubun, Mons kentinde bulunan NATO karargahındaki istihbarat subaylarından yardım gördüğü, Yürüyüş'ün geçen haftaki sayısında belgelendiği.

MHP'nin bir suç şebekesi olduğu aslında zaman zaman kendi yöneticileri tarafından da açıklanmaktadır. 14. Kurultay'da bir delegenin cezaevlerinde yirmi otuz bin faşist olduğunu söylemesi üzerine Sadi Somuncuoğlu, bu rakamın "ancak" ikibin do-laylarında olduğunu söylüyordu. Böylelikle de aslında, ikibin kadar MHP, ÜGD üyesi ya da yandaşı faşist terör olaylarının sanığı olarak tutuklu olduklarını itiraf etmiş oluyordu.

MHP'nin suç dosyası üzerinde Yürüyüş öteden beri duruyor. Dosyanın bir bölümüne şimdi Kahramanmaraş davasında bakılıyor. Ancak bu davanın sonuçlarının ne olacağını şimdiden görmek olanaksız. Katliamın baş sorumluları olan bir kısım faşistin salıverilmesi, bu konudaki hesabın görülmesi konusunda kuşku-lar uyandırmaktadır. MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması ve bu örgütlerin yöneticilerinden hesap sorulması için yeterli kadar kanıt vardır ve bu hesap artık sorulmalıdır!

Savaş Yolu'nun boşuna çabası

Evet, sınıf mücadelesi oyun değildir

Savaş Yolu Dergisi, YURUYUŞ'un 1 Mayıs 1979 konusundaki "vahim yanlışlıklarının ve tahrifatlarının üzerinde durmak" gibi bir çaba ile kendisini yükümlü kılmayı, bu konuda daha önce söylenenleri yeterli saymak belki de mümkün olabilirdi. Ama Savaş Yolu'nda yazılanlar öylesine "vahim" bir durumu ortaya çıkarıyor ki, bunlara ilişkin bazı şeyler söylemek kaçınılmaz oluyor.

Şu doğru saptama yapıyor Savaş Yolu tarafından: "Sorun salt 1 Mayıs'ın kutlanması, gövde gösterisi değil, 1 Mayıs'ın yığın eylemini yükseltici, tüm ilerici demokratik güçlerin ortak savaşını güçlendirici bir biçimde kutlanmasıdır. Doğru ve yanlış çizgiler arasındaki ayırım, işte tam bu noktada ortaya çıktı." (Savaş Yolu, Sayı 14)

Gerçekten de öyle! 1 Mayıs 1979, ilerici demokratik güçlerin mücadelesini güçlendiren, demokratik hak ve özgürlükleri, işçi sınıfının kazanımlarını koruyan ve geliştiren bir mücadele günü olarak ele alınmalıdır. Tekelci büyük sermayenin engellemeleri karşısında boyun eğmek bir yana, tersine demokratik hak ve özgürlüklerin kağıt üzerinde bırakılmak için elde edilmediği gösterilmeli, bu hak ve özgürlükler kullanılarak yaşama geçirilmelidir.

"Doğru ve yanlış çizgiler arasındaki ayırım, işte tam bu noktada" ortaya çıkıyordu. Sınıf mücadelesinin bu keskin döneminde, ya demokratik hak ve özgürlükleri kullanarak yaşama geçirmek için baştan sona kadar artan bir kararlılıkla mücadele edilecek, ya da içeriği boşaltılmış bir gövde gösterisiyle bile değil-adet yerini bulsun diye bir "boy gösterisi" ile yetinilmesi kaçınılmaz olacaktı. Böyle bir görevin başarılması tüm demokrasi güçlerinin önünde duruyor. "Boy gösterisi" yapmayı değil de, demokratik hak ve özgürlüklerin yaşama geçirilmesi için mücadele etmeyi görev sayan herkesin önünde...

"İZMİR'E ÇARK"IN GEREKÇELERİ

Daha 9 Mart günü İzmir'de Konak meydanı için rezervasyon yapanların bu denli yaşamsal bir görevin neden başarılmasının "gerekçe"lerini yaratmadığını hiç de zor olmasa gerekti. Konak Meydanı için İGD, Maden-İş ve Bank-Sen tarafından yapılan başvurunun, sözü çokça edilen ihraç kararlarından tam altı gün önce yapıldığı YURUYUŞ tarafından belirtilmişti. Ama Savaş Yolu tarafından bu konunun geçiştirildiği ve hala ihraç kararlarının bir "ge-

rekçe" olarak sunulmasının tercih edildiği göze çarpıyor. Böyle "gerekçe"lerin "inandırıcı"lığı göz önüne alınırsa, Yürüyüşün yazdıklarının yanıtlanması bir yana bırakılarak "karalama"lara başvurulması da hiç şaşırtıcı olmayan.

Savaş Yolu'nun yazdıklarına bakılırsa, İzmir'in tercih edilmesinin temel nedeni İstanbul'daki kutlamaların gerçekleşmesi için demokratik güçlerin gereksindiği kolektif bir önderliğin bulunmamasıdır. Bu durum Savaş Yolu'nda şu sözlerle belirtiliyor:

"1 Mayıs 1979 kutlaması gibi tarihsel açıdan önemli bir eylemde gerçekten de ilerici kesimlerin güvenini kazanabilecek, tümünü temsil edebilecek bir önderliğe ihtiyaç ve zorunluluk vardı." (Savaş Yolu, Sayı 14) Peki ama, "yığınları devrime hazırlama" politikasını benimsediklerini öne sürenlerin, sınıf mücadelesi "oyun değildir" diye ders vermeye kalkışmalarını, "böyle bir kolektif önderlik oluşmuyor, ne yapalım" diyerek elleri kolları bağlı, çaresiz, beklemenin erdemlerini sıralamaları adetten midir? Çaresiz beklemeyi tercih ederek, kararlılıkla demokratik güçlerin eylem birliğinin eklenmeye çalışmayı bir kenara bırakanların öncü konumunda oldukları iddiası, bu konumu yalnızca bir müktesep hakkın sonucu olarak gördüklerini bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. Kararlı bir tutum almanın yolu DİSK'e bir mektup yazarak, "DİSK'in eksikliklerini, geç kalınmasını, benzin durumunu" gerekçe yapıp, "İzmir'e çark" sinyalinin verememesi, sonra da henüz sokağa çıkma yasağı dahi ilan edilmeden, çok önceden rezervasyonu yapılan İzmir'e hareket etmek olmasa gerekirdi.

Böylesi bir kararlı tutumu bir kenara koyarak İzmir'e hareket edenlerin, başından sonuna kadar kararlılıkla hareket eden Türkiye İşçi Partisi'ne "her zaman ivedialı olduğu işçi sınıfı öncülüğü yerine, DİSK'in türlü hesapları içindeki birkaç tabansız yöneticilerinin ardıcılığı tercih etti" suçlamasını yakıştırmalarını neye yormalı?

MAKYAVELİZME ORTAKLIK

Savaş Yolu şöyle yazıyor: "TIP Fehmi Işıklar'ın talimatını mı uygular, bu kendi bilecekleri iş. Ancak Maden-İş ve diğer sınıf sendikaları, her davranışları ve her sözleriyle DİSK'in bütünlüğünü üstüne titrediklerini bugüne kadar göstermişlerdir (Savaş Yolu, Sayı 15) Gerçekler o denli açık seçik ortada ki, "Bu yazınlara Savaş Yolu yazarlarının

Kitlelerin eylem birliğini, sınıfsal kararlılık gerçekleştirebilir

bile inandıklarını sanmıyor. Dün DİSK'ten Türkiye İşçi Partili sendika yöneticilerinin tasfiyesinde, ya da "UDC" sloganlarını haykırmada Fehmi Işıklar ile birlikte kimlerin davrandığını unutuldu mu sanıyor?

Türkiye İşçi Partililer akil almaz yöntemlerle, en kabasından en incesine kadar makyavelist politikalarla Fehmi Işıklar benzerleriyle kurulan "kutsal ittifaklar" sonucunda tasfiye edilirken ve sınıf sendikaları Mehmet Kılıç gibilerine peşke çekilirken bugün de yinelediği bilimsel sosyalist hareketin doğrularını dile getiren ve yaşama geçiren, Türkiye İşçi Partisi'nden başkası değildir.

Sınıf sendikalarının sınıf uzlaşmacılara terk edilmesinin karşısına yalnızca Türkiye İşçi Partililer çıkıyor.

Çünkü bu sınıf mevzilerini sınıf uzlaşmacılara rağmen tahkim edip yaratılanlar, örneğin Bursa'da Işıklar'ın başında olduğu Çağdaş Metal-İş'in anti-DİSK tutumuna karşı Maden-İş'i yıkılmaz yapanlar gene bilimsel sosyalistlerdir.

Ama Fehmi Işıklar'ın "işçi sınıfı adına" destekleyenler de bugün Savaş Yolu'nu çıkarandan başkası olmasa gerekirdi. Politika Gazetesi DİSK yürütme kurulunda UDC yüzünden ortaya çıkan bölünmeden sonra, "UDC"nin en hızlı savunucularından biri kesilen ve İzmir'de, Adana'da yaptığı konuşmalarda "UDC"yi savunarak bilimsel sosyalistlere çatan Işıklar'ın konuşmalarını manşetlere çıkartıyordu.

Politika Gazetesi, "kutsal ittifak"ı ve onun taraflarından birisi olan, dönemin DİSK Örgütlenme Dairesi Başkanı Işıklar'ı överek şunları yazacaktı "Genel Kurul'dan kaçanlar ve DİSK Genel Başkanına, Genel Sekreterine ve Örgütlenme Dairesi Başkanına karşı çıkanlar, işverenler, maoçular ve faşist hareket tarafından destekleniyor. Kemal Türker ve iki arkadaşı da işçi sınıfı tarafından" (Politika, 15 Ekim 1977) DİSK temsilciler toplantısında da Işıklar "ey işçi sınıfı o kadar hızlı ilerliyorsunuz ki peşinden yalnızca biz gelebildik" diyerek kendisine düzelen övgüler için teşekkür edecekti. Şu sözler Işıklar'a övgüler düzülüyor günlerde gene Politika Gazetesinde yer alıyordu. "Dün övdüğüne bugün sövenleri, yüzüne dost görünüp arkadan vuranları, birşeyin içindeyken onu savunmaları, dışlanınca saldırılarına, bir bulanlıkta yararlanıp birşeyler kapmaya çalışanları, düşman sayıp ağzı dolusu küfür ettikleriyle di-

lediği ve işine, çıkarına geldiği zaman beraber olmaktan, işbirliği yapmaktan çekinmeyenleri eleyecektir bu eylemi" (Politika, 14 Ekim 1977)

"Düşman sayıp küfür ettikleriyle dilediği ve işine çıkarına geldiği zaman" biraraya gelenlerin, bugüne kadar ilkeli tutumundan en ufak bir ödün vermeyen Türkiye İşçi Partilileri, "DİSK yöneticilerinin peşine takılmak", "Işıklar'dan talimat almak"la suçlamaları için, böylesi "kutsal ittifakları" değişmez ve evrensel birer "ilke olarak görmele-ri gerekiyor.

Gene, demokratik hak ve özgürlükleri yaşama geçirmek için İstanbul dışında seçeneç tanımayan bilimsel sosyalistlere, "İzmir'deki kalabalığın onda birini toplayabileceğini inansanız, değil İzmir'e dünyanın öbür ucuna kadar koşabileceğinizi inkar edebilir misiniz" sorusunu, ancak kitlelerin bir eylemi gerçekleştirmek için bir araya gelecek maddi bir güç oluşturabileceği gerçeğini bir kenara bırakıp, "kalabalık" toplayarak boy gösterisi yapmayı evrensel bir ilke olarak kabul edenler sorabilir.

Bilimsel sosyalistleri "DİSK" in peşine takılmak" ile suçlayanların, 1 Mayıs 1979'daki tercih "gerekçe"lerinden birisi de şöyle: "Faşist tiranlığı faşizme dönüştürmeyi özleyen kimileri için 1 Mayıs bulunmaz bir fırsattır. Ordu içinden bir darbe söylenebilir, yabancı güçlerle görüldüğü bir dönemde, büyük olaylara ve kan dökülmesine neden olacak bir 1 Mayıs hem hükümeti götürür, hem de faşizmi yaklaştırdır." (Savaş Yolu, sayı 14, 1 Mayıs'ın damgasını yiyen iki hafta)

Böyle bir "gerekçe"yi sunabilemek için verili koşulları yalnızca "yabancı gazete"lerden öğrenmek gerekiyor. Hem bizlere, "devrimci politika"nın ne olduğunu öğreten Savaş Yolu'ndan başkası da değil. Şöyle yazılıyor, aynıysaydı bir başka yazıda: "Fazla ileri gitmeyelim, bu hükümetten ancak yapabileceği kadar-isteyelim, sonra faşizm gelir" türünden görüşlerle, yığınların savaşım gücüne güvensizlik tohumları eken, eylemsizliği ve yığınlığı politika yapan, yığınların gözüne kül serpen bunlardır" (Savaş Yolu sayı 14, Devrimci Politika)

AMAÇ KARA ÇALMAK MI?

Artık 1 Mayıs'ta tekelci, büyük sermaye tarafından gösterilen yerlere taşınmanın nasıl bir "icazet"i gerektirdiğini bir kez

daha yinelemenin yararı yok. Ama Savaş Yolu'nun "icazet" konusunda görüşleri oldukça değişik: "Önce şu "icazet" sorunu... Kendilerince gerçekte neyseler adları verilerek legal sosyalist parti" denilmesinden bile alınlar "icazet" sözünü kullanırken dikkatli olmalıdır. Bir başkası da çıkar, sıkıyönetimin 1 Mayıs tutukularını 20 gün tahiye etmesini, demokrasi güçlerinin bu konudaki ortak ve kararlı tepkisine ve Türkiye'de demokrasi güçlerinin aldığı yola değil de, burjuvazinin sosyalist partilere "icazetli" davranmasına bağlayabilir. Hatta hatta, bu partilerin varlığının bile asgari bir demokratik adım olduğunu görmezlikten gelerek, varlıklarına "icazet" deyiverir. Yine, tüm ilerici, demokrat yayınlara sıkı yönetimce yasaklanmış olduğu bir sırada halen sıkıyönetim bölgelerinde de yayınlanabilen iki derginin Yürüyüş ve Birlik olmasına da aynı gözle bakabilir." Eğer bunlar "bir başkası"nın değil de Savaş Yolu'nun görüşleriyle açık açık yazılabilmelidir. Bu sözlerle inanılıyorsa, açıkça söylemek, söyleyenler için bir "görev" de sayılabilir. Ama eğer inanılmıyorsa "bir başkası"na sığınmak, bu tallışız kelime oyunlarına başvurmak niye? Yalnızca işçi sınıfının politik hareketine kara çalmak mı amaç?

Şu sözler gene Savaş Yolu'nda yer alıyor: "Türkiye'de 1 Mayıs'ın kutlanmasının artık engellenemeyeceği, 1 Mayıs'ın işçi sınıfının ve demokrasi güçlerinin kazanım hanesine, silinmez bir biçimde yazıldığı, demokratik hak ve özgürlüklerin, demokratik kazanımların gaspedilmesinin hiçbir şekilde suskunlukla geçiştirilmeyeceği... 1 Mayıs tutukularının serbest bırakılması isteminde ve bu istemin sonuçlanmasında açıkça görüldü" Evet doğru! Ne var ki bu sözlerle, Savaş Yolu'nun "eğer, 1 Mayıs'ta birileri tek başına kalmışsa, bunların 1 Mayıs'ı İzmir'de kutlayan onbinler değil, bu suçlamayı yapanlar olduğunu yadsıyabilecek bir tek sağ duyulu vatandaş yoktur" sözlerini bağdaştırmak tek bir koşulla; "sağ duyulu" vatandaşların yalnızca sıkıyönetim beldelerindeki gibi tanımlayabilmek koşulu ile olanaklıdır.

Eğer Savaş Yolu yazarları yazdıkları gibi, "1 Mayıs'ın işçi sınıfının ve demokrasi güçlerinin kazanım hanesine silinmez bir biçimde yazıldığı"na inanıyorlarsa, bu eylemi gerçekleştirecek bu sonuçların yaratılmasının öncülüğünü yapan işçi sınıfının politik hareketine de kara çalmayı bir yana bırakmalıdır.

Kollektif üretimde değer

Sovyetler Birliği'ndeki sekizinci günümüzdü. Bu sürenin iki güne yakını Moskova'da, dört gününü Tiflis'te, iki gününü de Batum'da geçirmiştik.

15 Mart günü Batum'dan hareket etmiş bir saat uçak yolculuğundan sonra öğle saatlerinde tekrar Tiflis'e dönmüştük...

Oldukça değişik ve yoğun bir gezil programının sekizinci gününde, Tiflis'te kaldığımız İveria Oteli'nde bizi ziyaret eden iki gazeteci ekibi bizden gezil izlenimlerimizi soruyordu. İlki Ajans Novosti Press muhabiri, öteki de Tiflis'te yayınlanan "Vatan" gazetesi muhabiriydi. İlki erkek, ikincisi de hanım muhabirdi.

Birer saat aralıklarla görüştiğimiz meslektaşlar bana da soru yönelttiklerinde verdiğim yanıtların şöyle bir bölümünü hatırlıyorum:

"Sovyetler Birliği'nde bulunduğumuz süre içinde yalnızca bize gösterilen sıcak konukseverliğin tanığı değilim. Yaşamın gözlediğimiz her alan ve anında Sovyet emekçi halkının dostça ve kardeşçe bağlarla örülmüş sevgi, saygı ve dayanışma duygularıyla birbirlerire pek sargın olduklarına da tanık oldum. Ama gördüğüm bir olayın dışında..."

Sözümün burasında çevirmen Guram ve gazeteci meslektaş adeta istemeyerek yana devrilen bir vazondun ardındaki titizlikle sorular:

"Acaba sizi üzen bir şey mi oldu?"

Kendilerine beni dinlemeye devam etmelerini istedim.

"İki kişi bir bahçenin köşesinde birbirlerini bellerinden tutmuşlar tartaklıyorlardı... Bunu gördüm..."

Benim gülümsememe karşın onlar tanık olduğum bu olaydan, yadırgadıklarını belli ederek, pek hoşnut kalmamışlardı.

Devam ettim:

"Gördüğüm bu iki kişi, minnacık iki çocuktur. Birbirleriyle güreş mi ediyorlardı, oyun mu oynuyorlardı doğrusu onu iyileşemedim..."

O zaman bir kahkaha yükseldi Guram'dan ve meslektaştan...

Bir saat sonra aynı şeyleri söylediğimde "Vatan" gazetesi muhabiri bayan meslektaş da sözlerimin buralarında bir ara yadırgayarak duraklayacak, ama sonunda o da gülecekti.

"Afacanlar..."

Başta Gürcüce olmak üzere Rusça, Azerice ve çeşitli dillerden günlük 35 gazetenin yayınlandığı Tiflis'te meslektaşlara bunları söylerken amacım fantazi yapmak değildi. Yolda, sokakta, otelde, lokantada, dükkanda, evde, metroda, uçakta, trende her yerde toplumsal ilişkilere egemen olan ölçü, saygı ve ciddiyetin ulaştığı estetiğin tanıklığını yapıyordum sadece.

Bu estetik karşılıklı bir gülümsemeye tamamlanabilir...

*** **

Şimdi isterseniz o iki minnacık çocuğu gördüğüm yere gele-

Kolhoz Başkanı Kukuri Dumbadze

lim... Demek ki Batum'un Ahaşeni Köyü Kolhoz merkezindedir...

13 Mart sabahı Tiflis'ten bindiğimiz küçük ve sevimli Yakoblev uçağı bir saat sonra Batum havaalanına indiğinde bizi Batum Valisi Revaz Bakradze karşıladı. Daha önce Tiflis'te kültür merkezinde karşılaştığımız Revaz Beyi tanıyoruz artık. Güler yüzlü, şen-şakrak, babacan bir adam. Konuşurken "Ben Láz'im" diyor. Konuşup, anlaşacak kadar da Türkçe biliyor. Bu arada öğreniyoruz ki, biz Acaristan'a gelmişiz, Batum'u da içine alan Acaristan Cumhuriyeti'ne 300 bin nüfuslu bağımsız, federatif bir cumhuriyet; Gürcistan'ın içinde...

Otomobillerimize binerken, Revaz Bey ilk önce Batum yöresinin en eski kolhoz merkezini görmek isteyip, istemediğimizi soruyor. Aslında program hep böyle oluşuyor:

"Şuralar şuralar var. Gitmek ister misiniz?"

"İsteriz!"

"Haydi buyrun..."

İzmir'i alın, İskenderun'u alın bir coğrafya içinde yoğunun, yeşilliği bol olsun, denizi, mavisini unutulmasın işte size Batum.

Batum'un kıyı yolunu aşıyo-

ruz, geçip çay bahçelerinin içinde dalyoruz... Şansımıza güneş var. Yeşilin envai çeşidi cirit atıyor doğada... Ve Ahaşeni Kolhoz Merkezi'ne geliyoruz...

Bizi Kolhoz Başkanı Kukuri Dumbadze ve yardımcılarını karşıyor. Özgün bir mimarisi olan bu Kolhoz binası düzenli ve temiz görünümüyle canlı bir merkez olduğunu ilk anda duyuruyor.

Sovyetler Birliği'nde sayısı 30 bine yakın kolhozdan birisiydi burası. Kollektif üretim ve ekonomi esasına dayalı kollektif çiftlikler. Batum'da 17 kolhoz, 7 sovhos vardı...

Kolhoz başkanı Kukuri Dumbadze'nin odasına çıkıyoruz. Dumbadze bir yıldır bu görevde bulunuyor. Daha önce Moskova'da pedagoji öğrenimi görmüş, Komsomol, parti okulunu bitirmiş. Bize bilgiler veriyor ve sorularımızı yanıtlıyor. 50 yıllık bu kolhoz 1400 ailelik kapsıyor. Çay, narenciye, defne ve zeytin üretiliyor, hayvancılık yapılıyor, Bu kolhozun yıllık kazancı 2,5 milyon ruble. Bu 2,5 milyon ruble'nin yüzde 60'ı çalışanların. Geri kalan bölümün bir kısmı kolhozun gereksinim duyduğu araç ve gereç alımına gidiyor, bir kısmı da kolhoz kasasında re-

GEZİ İZLENİMLERİ

Yazan VARLIK ÖZMEK

İŞTE SSCB

zerv olarak tutuluyor. Geri kalan yüzde 5'lik bölümü de devlete veriliyor.

Kolhoz alanı içinde ev ve bahçelerin sahipliğini yapan kolhoz emekçileri bahçelerinde yetiştirdikleri ürünleri ayrıca pazarda satarak değerlendiriyorlar. Kolhoz merkezinde araç ve gereç onarım atölyeleri, garaj, makina parkı bulunuyor. İşlenen topraklar her yıl artıyor.

Kolhozun 25 yataklı bir hastahanesi var. Hastahane 5 doktor 25 hemşire görev yapıyor.

Kolhoz'un okuluna gidiyoruz. 704 çocuğun okuduğu, 54 öğretmenin görev yaptığı, en fazla 35'er kişilik sınıfların bulunduğu bu okul 1 milyon 200 bin rubleyle malolmuş. Okul Müdür Slorize Makar 60 yaşına basmış, emekliliği gelmiş tecrübeli bir eğitim emekçisi. Savaşta da kabulmuş ve nişan almış olan Makar Hoca emekliliği düşünmüyor "Daha görev yapacak çağdayım" diyor.

Okulun öğretmenleriyle tanışıp, konuştuktan sonra tekrar Kolhoz merkezine dönüyoruz. Büyük konferans salonunda çocukların haftalık olağan konserine davet ediliyor. Salonun balkonuna oturduğumuzda körpeçk elleriyle, konukları selamlıyor ve alkışlıyorlar, yani bizleri... Biraz sonra gösterileri başlıyor. Şarkılı, türküllü, çalgılı, danslı, oyunlu bir gösteri dizisi bu Salonu dolduran tertemiz giyimli, neşeli küçükler kalabalığı, yeri sırası geldiğinde gülecece alkışlıyor sahnedeki arkadaşlarını.

Bir ara balkona, yanımıza gelen bir arkadaşları bize güller, çiçekler veriyor. Ahaşeni Kolhoz okulunun küçüklerinin arma-

ğanı bu çiçekler, onlar gibi kokuyorlar...

Gösterileri bir süre izledikten sonra Vali Revaz Bey "İsterseniz bir kolhoz emekçisi arkadaşın evine gidelim konuk olalım" diyor. Kolhoz'dan çıkıyoruz. Binanın çıkışında gene bir saygı köşesi. Savaşta, vatanları için, bugünler için, başı için, çocuklar, şarkılar türküler, oyunlar, çiçekler için ölen kolhoz emekçilerinin fotoğrafları sisliyoğ duvarları. Binbir özenle derlenip, toparlanmış ve canlı çerçevelerde korunan bu fotoğraflar canlılıklarından bir şey yitirmiyorlar...

Kolhoz emekçilerinden Eshed Şeravaşidze'nin çay ve meyva bahçeleri arasındaki tepedeki evine çıktığımızda, nefis çiçek kokuları arasında Batum limanı ayağımızın altındaydı. Karısı Leyla ile Kızı Kuguli bizi kapıda karşılarlar, bir senatörün dileymiyle ancak İstanbul'da Cadebostanda rastlanabilecek güzelikte bir evden içeri giriyoruz... Sade, tertemiz, çiçeklerle sisli birev...

Ve gene alabildiğine yemek, meyva ve şarapla dolu uzun yemek masasına oturmadan önce evin ve manzaranın güzelliğini dile getiren ekibimize ev sahibi Şeravaşidze ve kolhoz başkanı Dumbadze şunları söylüyorlar:

"Bir daha bu eve geldiğinizde ev sahibini aramayın. Evin sahibi sizlersiniz. Siz bizim komşumuz, dostumuz ve kardeşimizsiniz..."

Masabaşını yani Tamada'yı seçiyoruz. Bu masanın Tamadası kolhoz başkanı Dumbadze. Batum Valisi Revaz Bey, bizi buraya getiren otomobillerin şoförleri, bizler, Kolhozun matematikçisi ev sahibi Eshed Şeravaşidze masaya oturuyoruz. Bir süre sonra kolhozun Kültür Merkezi Müdürü Şofa Turmanidze ile kolhozun tiyatro yönetmeni Altandil Diyasamidze de geliyorlar, tanışıyoruz kendileriyle, sıcak sohbetler başlıyor...

Demokratik bir yönetim birimi olan kolhozlar, kollektif üre-

retim ve ekonomik merkezler olduğu kadar, kültürel ve sanat değerlerinin tohumlarının da ilk yeşertildiği fidelekler gibiler.

Daha sonra aramızda kolhozun korusundan bir ekip de dahil oluyor.

Nergis Diyasamidze, Merl Anastasiadis, gitarist Viktor Mikaledze ve Nada Massrapışvili şarkılar söylüyorlar. Koru Şefi Zurap Zoidze...

Bu koro Moskova'ya da gidip konserler vermisti, güzel çalıp, çok güzel söylüyorlardı...

Batum'da Ahaşeni kolhozunda emekçi evleri

İsrail Komünist Partisi Barışın yolu uluslararası dayanışma

Mısır'la İsrail arasında Washington'da bir sahte "barış" anlaşmasının imzalanmasından bu yana yaklaşık üç ay geçti. Anlaşma imzalandığı sırada dünyanın barışçı ve ilerici güçleri, bunun gerçekte bir "savaş" anlaşması olacağını belirtiyorlardı. Bu anlaşma, İsrail'in Ortadoğu Arap halklarına ve özellikle Filistin halkına karşı izlediği saldırılar politikasını daha da hızlandırılmaya anlamına gelecekti. Beyaz Saray anlaşmasından bu yana geçen üç ay, barış güçlerinin de değerlendirmesini doğurdu.

Mısır-İsrail anlaşmasının saldırgan ve savaşçı niteliğine en kararlı karşı çıkan güçlerden biri, İsrail Komünist Partisi'di. İşgal altındaki Filistin ve Arap topraklarında da İsrail saldırganlığına karşı mücadelenin önderliğini yürüten İsrail Komünist Partisi, ülke içinde de Mısır-İsrail anlaşmasına karşı kitlesel direnişlerin başını çekmişti.

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Felicia Langer, geçtiğimiz ay *France Nouvelle* dergisinin sorularını yanıtladı. İKP'nin barış anlaşmasına karşı çıkma nedenlerini açıkladıktan sonra, anlaşmanın Serie nehrinin batısındaki ve Gazze bölgesindeki Filistinlilere "özerklik" tanımamasına ilişkin hükümleri konusunda şöyle dedi:

"Anlaşmada söz konusu olan asla 'özerklik' değildir. Kaldı ki gerçek bir özerklik olsa bile bu da kabul edilemez, çünkü Filistin halkının bağımsız bir ulusal devlet kurma hakkı vardır. Buna karşılık anlaşmanın öngördüğü, İsrail egemenliğinin sürdürülmesi, gelecekte İsrail devletinin komşusu olacak bir Filistin devletinin mali olan Arap topraklarını-

daki İsrail kolonileşmesini kalıcılaştırılmaktadır.

"Bugün işgal altındaki topraklarda 110'u aşkın İsrail yerleşme merkezi vardır. Buralardaki belediyeler, üzerinde kuruldukları Arap köylerine karşı bağımsız birer hukuki işlerlik kazandırmak üzere kurulmuştur.

"Begin'in gözünde özerklik konusuna gelince, yeni 'keşfedilen' bir kavramdan söz etmek gerekir. Bu, toprakların özerkliği yerine, bu topraklar üzerinde yaşayan 'toplulukların özerkliği' kavramıdır. Böylece, kendi topraklarında kalan Filistinliler de, Ortadoğu kamplarındaki göçmenlerininkine yakın bir konuma sahip olacaklardır."

İKP Merkez Komitesi üyesi Langer, İsrail'i Araplar üzerindeki bir soruyu da şöyle yanıtladı:

"İsrail'i Araplar, İsrail devletinin yurttaşları olan Filistinlilerdir.

"Onlara karşı yükümlülükleri yerine getirmeyen ise İsrail hükümetidir. Ayrımcılık ve gasp, hükümetin İsrail'i Araplara karşı yapı resmi politikasıdır.

"Bugün için en zor durumda bulunanlar, Neguev bölgesindeki bedevilerdir. İsrail'in Sina'dan çekilmesinin başlıca konusunu bu topraklar oluşturmaktadır. Sina'da bir hava üssü kurmayı planlayan İsrail Hükümeti bu bölgeden yaygın bir mülksüzleştirmeye

girişecektir. Aynı şekilde Ofıra bölgesinin halkı da evlerinden sökülmüş, tıpkı işgal altındaki topraklarda yaşayanlar gibi bir başka Arap köyünde göçmen olarak yaşamaya zorlanmıştır.

"İsrail'i Arapların sayısı bugün yarım milyonu aşmaktadır ve ülkemizde ilerici bir rol oynamaktadırlar. Özellikle Partimizin yönetiminde İsrail'i arapların bu işlevini gözlemek mümkündür."

İKP yöneticisi daha sonra İsrail'i ve Arap demokratik güçlerin arasındaki bugünkü ilişkilere değindi. Langer'in konuya ilgili yanıtı şöyleydi:

"Dünya Barış Konseyi tarafından geçenlerde Bale kentinde düzenlenen Filistin Halkıyla Dayanışma Toplantısına İsrail Barış güçlerini temsil eden bir delegasyon katıldı. Delegasyonda Partimizin Politik Büro Üyesi Uzi Burstein, 'Ortadoğu'da Adil Bir Barış Komitesi'nin temsilcisi Emile Habibi ve ben bulunuyorduk.

"Bu toplantıda Arap delegeler ve özellikle FKÖ politik departman şefi Faruk Kaddumi tarafından çok acak bir biçimde karşılandı. Toplantıda işgal altındaki topraklardaki durum, buralarda süren mücadele ve İsrail demokratlarının dayanışmasıyla ilgili bir rapor benim tarafımdan sunuldu. Toplantı sonunda FKÖ temsilcisi İsrail barış güçlerine

İsrail topraklarında Arap ve Filistinli emekçiler barış ve bağımsızlık mücadelesini sürdürüyor

teşekkürlerini dile getirdi."

France Nouvelle'in kendisiyle yaptığı görüşmenin son bölümünde İKP Merkez Komitesi Üyesi Felicia Langer, Ortadoğu'daki barış mücadelesinin nihai başarısına olan inancını dile

getirdi. Langer, sözlerini tamamlarken, bütün olumlu faktörlere rağmen bu başarıya giden yolun hâlâ uzun olduğunu ve tehlikelerin hâlâ canlı olduğunu vurguladı.

Helsinki anlaşmasından Avrupa saldırımazlık paktına

Sovyetler Birliği, bir süre önce Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansına katılan devletler arasında bir saldırımazlık paktı imzalanması önerisini açıklamıştı. Sovyetler Birliği, böyle bir saldırımazlık paktının, Helsinki Anlaşması'nın yönlendiği amacı yakınlaştıracak belirleyici bir adım olacağını ve Avrupa'da ve dünyada politik yumuşamadan askeri yumuşamaya köklü bir geçişin ilk adımını oluşturacağını belirtmişti.

Sovyetler Birliği'nde yayımlanan "Yeni Zamanlar" dergisinin son sayısında bu konudaki Sovyet önerisine değinilerek, önerinin Birleşmiş Milletler Tüzüğünde yer alan temel ilkelere de tam bir uyum içinde olduğu belirtildi. "Yeni Zamanlar"da yayınlanan yazıda, gerek nükleer gerekse geleneksel silahların ilk olarak kullanılmaması sorununun böyle bir paktın imzalanmasında büyük güçlükler yaratmayacağı vurgulanarak şöyle dendi: "Anlaşma iştirakçisi devletlerin iyi niyeti burada belirleyici olacaktır. Karşılıklı bir denetleme mekanizmasının kurulması gibi sorunlar da ortaya çıkmayacaktır. Bu nedenle saldırımazlık paktı, silahların sınırlandırılması ve ortadan kaldırılmasıyla ilgili anlaşmalardan farklı olarak en yakın zamanda ha-

zırlanıp yürürlüğe sokulabilecektir."

Bilindiği gibi bir süreden beri, ABD'nin önderlik ettiği NATO üyesi devletler, kendilerinin bir uluslararası çatışmada nükleer silahları ilk kez kullanacak taraf olabileceklerine dayanan bir askeri strateji üzerinde duruyorlardı. Bu, nükleer silahların sosyalist ülkelere karşı bir tehdit aracı olarak açıkça öne sürülmesi anlamına taşıyordu. "Sınırlı nükleer savaş" stratejisi adı verilen bu yeni saldırgan strateji, gerek SSCB ve ABD arasındaki gerekse Avrupa düzeyindeki silahsızlanma girişimlerinin baltalanması için de bir silah olarak öne sürülüyordu.

Sovyetler Birliği'nin yeni önerisi, nükleer bir savaş hazırlıklarını sürdürerek silahsızlanma girişimlerinin de önüne taş koyan bu taktiklere karşı etkili bir cevap olmuştur. Dahası yeni Sovyet önerisi, Helsinki Anlaşmasından, Avrupa'da karşıt blokların dağıtılması yönündeki adımlara doğru ilerlenmesinde de çok güçlü bir faktör olacaktır. Tüm Varşova Paktı ve NATO üyesi olan devletler arasında bir kolektif saldırımazlık paktının imzalanması, Avrupa'da ve tüm dünyada karşılıklı güven ve işbirliği ortamının yaratılması için sürdürülen mücadeleye güçlü bir ivme kazandıracaktır.

NIKARAGUA'DA ULUSAL YURTSEVER CEPHE BAŞKENT MANAGUA'DA

Nikaragua Sosyalist Partisi ve Sandinista Gerillalarının birlikte oluşturdukları Ulusal Yurtsever Cephe, Nikaragua'nın en büyük kentlerinden Leon, Esteli, Matagalpa ve Masaya kentlerinde kontrolü eline geçirdi. Ulusal Yurtsever Cephe gerillaları, artık başkent Managua'da, Somoza diktatörlüğü'ne son darbeyi vurmak için savaşıyorlar. Somoza canısı, Managua'da, bulunduğu bir sığınaktan yönettiği kendine bağlı birliklerle kadın, erkek, çocuk demeden, ağır silahlar ve uçaklarla sivil halkın da bulunduğu bölgeleri bombalıyor. Ölü sayısını hiçbir ajans kesin olarak bildiremiyor. UYC gerillaları, Somoza'nın başkanlık sarayına bir kilometre yaklaşmış durumda. Gerillalar, hava kuvvetlerini etkisizleştirmek için Managua havaalanına doğru etkili bir saldırıya geçtiler. Bu arada Hava Kuvvetleri'ne bağlı bir pilot kullandığı bir savaş uçağı ile birlikte UYC sâflarına geçerek, Managua askeri havaalanını bombaladı.

5 kıtadan haberler

Çarpışmaların yoğunlaşması üzerine ABD hükümeti, ülkedeki Amerika'lıların tahliyesine başladı. 61 Amerika'lı uçakla Panama'ya nakle edildi. Gene birçok Avrupa ülkesi de, kendi vatandaşlarını boşaltma hazırlıklarına başladı. Nikaragua İşçi Sınıfı Partisi ve Sandinista gerillaları, aynı cephe içinde katil Somoza diktatörlüğünü devirmek için son kurşunlarını atıyorlar. Somoza'nın sonunun da İran Şahi'nin sonundan farksız olacağı muhakkaktır!

BAĞLANTISIZLAR HAREKETİNİN SORUNLARI KÜBA'DA ÇÖZÜLECEK

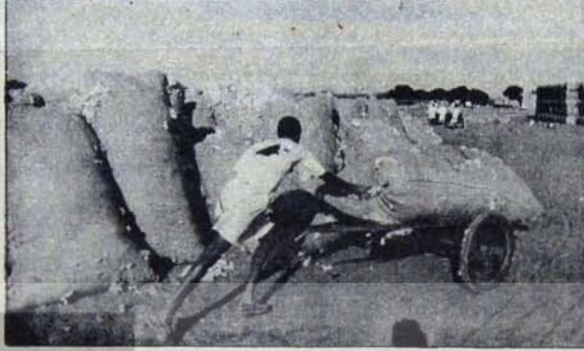
Önümüzdeki Eylül ayında Küba'nın başkenti Havana'da yapılacak olan Bağlantısızlar Hareketi 6. Doruk Toplantısı için yapılan ve 25 ülkedışıleri başkanlıktan oluşan Bağlantısızlar Eşgüdüm Toplantısını Sri Lanka'nın başkenti Colombo'da yapıldı. Bu toplantı, bağlantısızlar hareketinin başlangıcından bugüne yapılan "en zor ve çetin konferans" olarak nitelendi. Toplantının, birinci önemli konusu, saldırgan İsrail ile ihanet anlaşması yapan Mısır'ın hareketten ihraç edilmesiydi. İkinci sorunu da, Kamboçya'yı Konferans'da devrim Pol Pot yönetiminin mi yoksa devrimci Heng Samrin yönetiminin mi temsil edeceğiydi. Bağlantısız ülkeler hareketine doğrultusunu veren antiemperyalist ülkelerin tutumu, Havana'da yapılacak olan Konferans'da her iki sorunu da çözecek asil etkindir.

Sudan'da Numeırl yönetimindeki askeri darbe 25 Mayıs 1969'da gerçekleşmişti. Kitle hareketinin o dönemdeki düşük düzeyini değerlendirerek böyle bir darbeden yana tutum almayan Sudan Komünist Partisi, Numeırl'in ve "Hür Subaylar"ın ilerici ve anti-emperyalist konumlarına dayanarak, daha sonra hükümeti destekleme kararı almıştı. Ne var ki kısa sürede SKP'ne karşı bir baskı politikası yürürlüğe kondu. Partide bir bölünme yaratma girişimleri hızlandı, Parti yasaklandı ve Genel Sekreter Abdülhalik Mahçup ülkeden çıkarıldı. Aynı zamanda bütün demokratik güçleri hedef alan bu terör karşısında, SKP, bağımsız varlığını koruyabilmek için dövüşmek zorunda kaldı.

Sudan emekçi halkının direnişi Numeırl diktasını sarıyor

Temmuz 1971'de ilerici subaylar tarafından başlatılan bir girişimin başarısızlığa uğraması ertesinde daha yoğun bir baskı kampanyası açıldı ve kampanya sırasında SKP Genel Sekreteri Mahçup, Sendikalar Birliği Genel Sekreteri Muhammed El Şeyh ve yirmi bin dolayında komünist ve demokrat katledildi.

Ne var ki Numeırl'in terör rejimi son yıllarda gedikler vermeye başladı. Afrika kıtasının sayıca en gelişmiş işçi sınıflarından birini barındıran Sudan'da sanayi ve tarım işçilerinin 1978 yılındaki yoğun grev hareketleri, rejimin zayıflamasının başlıca etkenini oluşturuyordu.

Sudan Komünist Partisi de 1973'ten bu yana stratejisinin başlıca unsuru olarak genel bir politik grevin örgütlenmesi hedefini başa alıyordu. SKP, ülkede demokratik bir rejimin kurulabilmesi için terör düzenine muhalefet eden tüm güçlerin birliğini sağlamaya çalışıyordu. Yoğun anti-komünist baskı dönemlerinde de Parti'nin yönetiminin — Genel Sekreter Muhammed Ibrahim Nogud dahil — ülke içinde kalarak mücadeleyi sürdürmesi sağlanabiliyordu. SKP, sendikalarda ve diğer kitle örgütlerinde de konumlarını güçlendirmeye başladı. Grev hareketinin bir kazanımı olarak, işyerlerinde, hükümet tarafından atanan yöneticiler yerine emekçilerin seçtiği yöneticilerin getirilmesi sağlandı. Örneğin bu ilkbaharda Hartum'da öğ-

Sudan'da komünistler grev hareketinin başında

retmen sendikalarında yapılan seçimlerde komünistler ezici bir başarı kazandı.

SKP, Arap ve Afrika halklarının anti-emperyalist mücadelesi karşısında da tutarlı bir dayanışma poli-

tikasını sürdürüyor. Ağır baskı altında bulunan Mısır ve Irak Komünist Partileriyle dayanışmaya birinci sırada yer verdiklerini belirten SKP yetkilileri Etyopya'daki ilerici güçlerle de sıkı ilişkilerde olduklarını vurguluyorlar.

Sudan, Afrika'nın stratejik önemi en büyük ülkeleri arasında yer alıyor. Çad, Merkezi Afrika, Zaire ve Uganda ile komşu olan Sudan siyah Afrika'nın sorunlarını paylaşıyor. Sudan'ın Libya ve Mısır'la da sınırının olması ve Kızıl Deniz'le ilişkisi, onu aynı zamanda bir Ortadoğu ülkesi yapıyor. Bu stratejik konumuyla Sudan'ın, Umman sultanı Kabus'la birlikte Begin-Sedat anlaşmasını onaylayan ikinci Arap ülkesi olması, bölgedeki gelişmeler açısından büyük önem taşıyor.

Numeırl yönetiminin bu politikasının ülkeyi hızlı bir tecridin içine soktuğunu değerlendiren SKP, Sudan'ın dış politikasındaki köklü bir değişikliğin bölgede güçler dengesinde de önemli değişiklikler yaratabileceğini vurguluyor. Öte yandan İran'daki devrimci değişiklikler de Sudan üzerinde derin etkiler yaratıyor. Numeırl yönetimiyle tam bir anlaşma içinde olmayan İslamcı çevrelerin, İran'daki gelişmelerden sonra rejimle olan çatışmalarının daha da yoğunlaştığı vurgulanıyor.

İktidara bazı müslüman kesimlerin temsilcilerinin katılmasına rağmen, ülkedeki İslamcı grupları temsil niteliği olan "Umma" Partisi'nin Numeırl yönetimiyle ilişkilerinin geliştirildiği belirtiliyor. SKP, bu gelişmelerin ülkedeki ilişkileri keskinleştirmesinin kaçınılmaz olduğunu ve Numeırl rejiminin hızla zayıfladığını vurguluyor.

Başbakan Bülent Ecevit itiraf etti. Geçtiğimiz hafta "İMF gerçeğine gözü müzi hiçbir zaman kapamadık" dedi. Çok doğru söyledi. Ancak bu sözün anlattığı başka bir şey daha var. Ve Başbakan bu anlamı hiçbir zaman bu kadar açık dile getiremez, söyleyemez. Çünkü "İMF gerçeğine" yani emperyalizme bağlı uluslararası politikaya "göz kapamamakla", "onurlu", "kişilikli" ulusal bağımsızlık bir politikaya gözleri simsıkı kapamak arasında fazla bir anlam farkı bulunmuyor. İMF gerçeğinin arkasındaki gerçek de bu.

Aslında Ecevit ne kadar uğraşsa, gözlerini kapasa da ortada gerçekler var ve olacaklar. Gerçeklere gözler kapanamaz. Gerçekler karşısında tavır alınır. Başbakanın yaptığı da alınan tavır, tercihi bir kere daha açıklamak. Ve sonuçlarına katılmak.

Ecevit'in sözleri zamanlama açısından da ayrıca talihsiz bir açıklama oldu. Aynı günlerde Kolombo'da yapılmakta olan Bağlantısız Ülkeler Konferansı uluslararası ilişkilerin gelişim yönünü bir kez daha belirlemekteydi. Bağlantısız ülkeler toplantısı emperyalizmin dayattığı blok politikasının, emperyalist sömürü ilişkilerinin bir kez daha mahkum edildiği bir uluslararası platform oldu. Üstelik emperyalist ilişkiler ağı içerisinde yeralan bazı ülkelerin Bağlantısızlar Hareketi'ni "ideolojik tarafsızlık" olarak gösterme çabalarının da yeni bir yenilgi sergilenerek.

Hangi gerçek?

Bağlantısızlar Hareketi ilkeleri ile sosyalizmin sosyalist ülkelerin doğal bir ittifak oluşturduğu artık kolayca yadsınmıyor. Bu gerçek Eylül ayında toplanacak olan Bağlantısızlar Zirve Toplantısı'nın yerinin Havana ve önümüzdeki dönem için Hareketin başkanlığının Küba tarafından yürütülecek olmasıyla da açıkça görülebiliyor.

Türkiye'nin dış politikası, uluslararası ilişkileri mevcut ülkelerin önemli bir çoğunluğu oluşturan Bağlantısızlara izlenen doğrultuya genel olarak ters düşmekle kalmıyor, özel, somut konularda da bu karşılık açıkça ortaya çıkıyor. Konferansta Kıbrıs konusunda BM kararları çerçevesinde açıklanan görüşler sadece bir örnek. İşte bu çerçeğe karşı oluşu nedeniyle, Kıbrıs'ta toplulararası görüşmeler arefesinde Denktaş "uluslararası platformda sesimiz işitilmiyor" diye yakınlık "uluslararası saldırılardan" (!) söz etmek zorunda kalıyor.

Akla, Bağlantısızlar hareketine kabul edilen İran'da Dışişleri Bakanı Ökçün'ün İranlı yöneticilere hangi gerçekten söz ettiği sorusu geliyor. Herhalde emperyalizm gerçeğine gözlerini açan İran'da "biz bu çerçeğe gözlerimizi kapatıyoruz" diyememiştir. Eğer ortada İranlı bazı Kürt liderlerin dikkatleri çektikleri bir başka konu yoksa, gerçekten de yanıtlanması oldukça zor bir soru.

Gerçekleri görmemezlik olmaz. Gerçekler karşısında yalnızca tavır alınır ve sonuçlarına katılır. Gerçekler karşısında yer alanlar da gerçeklerden, ulusal bağımsızlıktan, demokrasi ve barıştan yana güçler tarafından bunun için mutlaka yenilgiye uğratılacaklardır.

• raşit kaya

Avrupa AET'ye "Hayır" dedi

Dokuz AET ülkesinde yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinin sonuçları belli oldu. Seçimler sonucunda, Avrupa Parlamentosu'na grupların gönderdikleri temsilci sayıları şu şekilde dağıldı: Sosyalistler 108, Hristiyan Demokratlar 100, Muhafazakârlar 68, Liberaller 47, Komünistler 44, Avrupa Demokratları 24, Faşistler ve diğerleri 24 temsilci.

Avrupa Parlamentosu seçimleri, —İtalya dışında— seçim yapılan ülkelerin seçmenleri tarafından tam bir ilgisizlikle karşılandı. Bu ilgisizlik, Avrupa'lı emekçilerin, tekellerin eseri olan AET'ye ve onun kurumlarına olan politik güvensizliğini ifade ediyordu. Emekçi kitleler, dev tekellerin ve başta da Federal Alman tekellerinin AET ülkeleri üzerindeki hegemonyasına karşı çıktıklarını göstermiş oldular. Batı Avrupa'nın geniş emekçi katmanları, büyük tekeller yara-

rına kurulmuş olan Ortak Pazar'ın kendilerinin en önemli çıkarlarına ve taleplerine cevap veremeyeceğini giderek daha fazla inanıyorlar. Örneğin, Hollanda'da pek çok işçi mahallelerinde oylamaya seçmenlerin yalnızca yüzde yirmibeşinin katılımı, Danimarka'da oyların büyük bölümünü ve Avrupa Parlamentosu'ndaki birkaç sandalyeyi AET'den çıkma yanlıların alması bir rastlantı değil. Ayrıca, komünist partilerin Batı Avrupa ülkelerinin politik yaşamında ne denli etkin oldukları da bu seçimlerle bir kez daha anlaşıldı. Komünist partiler, küçümsenemeyecek bir oy oranına sahip olduklarını kanıtladılar.

Sonuç olarak Avrupa Parlamentosu seçimleri gene de yapıldı. Avrupa'nın politik yaşamında Avrupa Parlamentosu'nun nasıl bir rol oynayacağı önümüzdeki günlerde görülecek.

Bir biyografinin
düşündürdükleri

"yaşadım diyebilmek için"

MEHMET KÖK

Yaşadım Diyebilmek İçin
Mitka Cribçeva
Habora Yayinevi

Devrimi kimler yapar? Devrimi kimler yapar. İşçi sınıfının önderliğinde emekçi halk kitleleri. Kitlelere, işçi ve emekçi sınıflara kim önderlik eder? Partisi. Parti kimlerden oluşur? Bilimsel sosyalizme inanmış işçi sınıfı devrimcilerinden. Çoğunlukla işçi ve emekçilerden oluşur. Ama kendi sınıflarından Partililerle aynı kulan, Partilileri önde kılan özellikleri, nitelikleri nelerdir? Yalnızca ideolojik, politik üstünlükleri mi? Sosyal, politik, felsefi, kültürel bilgilerinin fazla olması mı? Bilimsel sosyalizme olan inançları mı? Dünya görüşlerinin bilimsel sosyalizme dayalı olması ve kültürlerinin kendi sınıflarının bireylerinden ileri olması Partililerin ancak önderlik özelliklerinden ikisi. Yani bilgi ve inanç ancak iki önemli ayrıç. Bilgi ve inanç başka Partililik özellikleriyle tamamlanmadıkça hiçbir işe yaramıyor. Ya da pek az işe yarıyor. Nedir işçi sınıfı devrimcilerinden başka kimselerden rastlanması güç olan özellikler? Bilgi ve inançı tamamlayan unsur nedir? Bilgi ve inanç işçi sınıfı devrimcilerinin, Partililerin eylemi tamamlıyor. Eylem olmadan bilgi ve inanç hiçbir işe yaramıyor devrimci mücadelede. Partililik özellikleri bilgi, inanç ve Partililerin eylemlerinden mi ibaret? Hayır. Böyle bakmak da devrimci mücadeleye yetmiyor.

Çok önemli bir ayrıç daha var. Örgütlülük. Yani kolektif çalışma. Kişisel bilgi, kişisel inanç ve kişisel eylem değil. Beraberce öğrenilen, beraberce inanan ve birlikte yapılan iş devrimcilik. Kolektif bilgi, kolektif inanç ve kolektif eylem.

Bilginin, inancın ve eylemin kolektifliği için yalnızca çerçevesi. Partililerin bu kolektif çalışmalarının sürekliliği var. Bu sürekliliğin sınırı nedir? Partinin sınıfsız dünyada işlevini yitireceği gündür. Yani kısaca bir ömür boyudur. Parti her geçen

gün çetinleşen ve karmaşıklaşan sorunlarla cebelleşen ve sorunların üstesinden geldikçe daha çetin ve karmaşık sorunlarla uğraşan bir organizma. Sürekli olan ama sürekli çürüyen ve gelişen yanlarıyla değişen bir organizma. İçinden çıktığı toplumun değişmesiyle değişen ve aynı zamanda içinde bulunduğu toplumu değiştiren bir organizma. süreklilik toplumların ve Partinin dialektik gelişme yasasının gereği. Ama Partinin böyle bir süreklilik içinde öyle bir işlevi var ki sadece işçi sınıfı Partilerine özgü bir işlev. Toplumun gelişme yasalarına göre fakat bu yasaların insan iradesinden bağımsız şekillenmediğinin, yani toplumsal gelişmenin kendiliğinden olmadığının bilincinde olanlara özgü, Partiyi özgü bir işlev. Değiştirmek. Toplumun değiştirmek, toplumu değiştirebilmek için ve onunla birlikte kendini değiştirmek. Ve bu yenilenmeyi, gelişmeyi sürekli kılmak ve her tarihsel dönemeci önde dönmek. Devrimi amaçlayan ama devrimden sonra da inşa görevi olan Partinin bu özelliği Partinin maratoncu özelliği. Partiyi meydana getiren devrimciler tek tek böyle bir öncü müfrezinin maratoncular. Partide olması gereken bu özellik üyelerinde varsa olur. Demek ki kendi kendini değiştirme ve yenileme özelliği ile Partideki üyeler de maratoncu. Partinin, örgütün, kolektifin, müfrezinin toplumda toplu baş çekmesini ve en önde birlikte koşanların dağılmadan, gerilemeden, düşmeden engelleri aşabilmesi yine işçi sınıfı partilerinin üyelerine özgü bir niteliği gerektiriyor. Özveri. Toplum için kendini feda edebilme yeteneği. Çoğunluk çıkan için kendi çıkarından vazgeçmek ahlâkı. Bireyciliğin tamamen yenilmesi. Birlik ve dayanışma ve bu birlik ve dayanışmanın sürekliliği tek tek Partililerin kolektif mücadele ruhuna ve ahlâkına bağlı. Partinin disiplini bu kolektif iradenin üstünlüğünden ileri gelmeli. Bireycileri, kariyeristleri ancak böyle bir kolektif ruh açığa çıkarabilir

ve dışlayabilir.

Bir çerçeve çizdik. Bilgi, inanç, eylem, kolektiflik, süreklilik ve gelişim. Bunların çimen-tosu olarak özveri. Yani birçok küçük burjuvannın korktuğu ve yapamadığı, kabullenmediği şey: sıra neferi olmak, Partinin her birim ve kademesinde sıra neferi olarak çalışabilmek.

Bilimsel sosyalist dünya görüşünü taşıyan ve onun kaçınılmaz zaferine inanan, bu yolda olan diğer yoldaşlarıyla birlikte ve dayanışma içinde durmadan ve yorulmadan çalışan ve her zaman kendi yaşamını Partisinin yaşamına tabi kılan ve bu yaşam biçimini ölümüne kadar sürdürebilen insanlar. Yani gerçek işçi sınıfı devrimcileri. Yani gerçek Partililer. İşte ancak onların önderliğinde sınıfsız topluma geçilecek ve onların ahlâkı sınıfsız ve sömürsüz dünyanın ahlâkı, ancak onların yüksek morali insanlığın moralini oluşturacak.

Geriye böyle insanların böyle bir yaşam biçimi içinde çıktıkları sıkıntılar, ıstıraplar ve üzüntülerin bilinmesi kâhıyor. Onlar hiçbir zaman kendi sıkıntı, ıstırap ve üzüntülerinin farkına varamadılar ki. Onlar hiç bir zaman acılarından yakınmadılar ki. Onlar kurmaktan oldukları yannın sevincini bir an için bile içlerinden çıkarmadılar ki. Onların yaşamları bu yüzden kısa da olsa, toplumun kendilerine sağlamadığı aradan günlük zevkleri yeterince tatmamış ve kapitalist düzenin çarpık nimet ve değerlerinden doyum sağlayamamış bile olsalar hiç kimse onlar gibi yaşamın değerini anlamamış ve yaşamdan onlar kadar büyük zevk ve tad alamamışlardır. Ve hiç kimse onlar böylesine bağlı oldukları yaşamdan kolayca vazgeçecek yürekliliği göstermemiştir. Yaşadım diyebilmek için onlar gibi olmak lazım. Yani yarıncın işçisi olmak gerekiyor.

Dünyamızın üçte biri artık yaşamayan ama halâ yaşam biçimleriyle gerimizde değil önmüzdede, yarıncı yer alan milyonlarca Dmitler ve Mitkalar tarafından yönetilmeye başlandı bile. Türkiyemizde de Ayşeler, Fatmalar, Mehmetler yarıncın işçileri olarak ölebiliyorlar. Ülkemizde de işçi sınıfımızın ve onun Partisinin ölmüş olan ve yaşayan binlerce sıra neferi var.

Emperyalizmin, kapitalizmin, faşizmin mezanını kazan yarıncın işçilerini, nasıl yaşadıklarını, eylem ve ahlâklarını, yaşam anlayışlarını örnekleyen bir kitap "Yaşadım Diyebilmek İçin"

Bu kitabı kendi anlayışlarına uygun olarak Mitka ve Dmitri takdir etmek için değil, onlar gibi Türkiye'de ve dünyada milyonlarca insan olduğunun bilincinde olarak ve bizlerin de onlar gibi olmaya çalışmamız gerektiğini düşünerek okuyalım.

Sırrı Divil'in ardından

VEYSEL GÜNAY

Ressam, Öğretmen Sırrı Divil'in ilk kişisel sergisi ölümünden sonra eşi ve dostlarının çabalarıyla Türk - Alman Kültür Merkezinde açıldı. Geçen yaz kaybettiğimiz sanatçı 1935 yılında İstanbul'da doğdu. Babası Kurtuluş Savaşımızın yiğit savaşçılarından, Anadolu'ya silah kaçırma büyük görevler yüklenmiş birisiydi. Daha sonraki yaşamını hamallık yaparak sürdüren ve sefalet içinde işe giden, durumlarını endişe ve buruklukla izleyen küçük Sırrı. Balık-

esir Necati Öğretmen Okulu'nun yatılı sınavını kazanması ona öğrenim yapma kapılarını aralıyor. Birçok fakir Anadolu çocuğu gibi. Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş bölümüne girmekle yaşamıyla bütünleşireceği resim sanatına ve öğretmenliğine biraz daha yaklaşma fırsatını bulmuş oluyordu. Artvin, Erzincan, Çanakkale ve arkasından ölümüne dek çalıştığı Ankara Dikmen Lisesi'nde Resim öğretmenliği. Fakir Baykurt'un Efkâr Tepesi kitabında resim delisi öğretmen arkadaşım diye söz ettiği Sırrı.

O kendi kendini yetiştirme bilinc ve erdemine ulaşmıştı. Kendisi, mesleği, sanatı ve ülkesi için sorumluluklar taşıdığına inanıyordu. Ciddi, disiplinli ve düzenli bir yaşamı vardı. Daha çok ve daha iyi resim yapmak, daha yararlı olabilmek için yaşamak istiyordu. İngilizceyi kendi kendine öğrenmişti. Kitaplardan sanat ürünlerini inceliyor, çeviriler yapıyor, notlar alıyordu. Not

almadan kitap okuyamazdı. Yerli ve yabancı ustaları incelemek, araştırmak ve onlardan öğrenmek istiyordu. Yaşlı Bruegel'in resimlerini görüp incelemek için Viyana'ya gidebilmek özlemi içinde olduğunu söylerdi. Onun halk yaşamını konu edinen çok insanlı düzenlemelerine hayrandı. Nuri İyem'in mücadeleci gücüne saygı duyuyordu. Picasso, Gromaire, Cezanne gibi usta-

1 Mayıs '79

işçi sınıfı
unutmayacak
ve
affetmeyecektir

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

mektup

bu gece yıldızlar yakın
sen uzaksın
gülmenin anlamı yok
ağlamak cana yakın
söylenen sevinçtir
çoşuran kavga
direnmek inanmaktan
sevmekse seni tanımak
hüznü hiç tatmadım
oysa yaşamadım da
kayıtlarda adım olsa da
ben daha doğmadım
şu an bu geceyi
ikiye bölemem ki

İSMAİL GENÇTÜRK

gelmek yanına koşarak
iyi ama gelemem ki
garipliği reddederim
tıpkı servet gibi
gece çok karanlık ama
gözüküyor kuyunun dibini
bu geceyi tümünden
yaşamdan çıkarmalı
ve bigün mutlaka
güzel düşe yatmalı
mutlu güne uyanıp
günaydın demeliyim
ölüm de olsa ucunda
gene sevmeliyim

Öpücüğü Tarlası'ndan

ları seviyordu. Onların konu, içerik ve biçim bütünlüğünü nasıl sağladıklarını kavramak istiyordu. Ama bunu yaptığı resimlerle yaparak, deneyerek doğa ve insanları yeniden gözleyerek yapmak istiyordu. Bu nedenle bazı dönemlerinde bu ustaların etkileri sezilir. Ancak onun tavrında bir öykünmecilik göremiyorumuz. Etkilere açıktı ama biçimlendirdiği hep kendisiydi.

Öğretmenliği ve ressamlığı yanında partisinin ve meslek örgütünün (TÖS, TÖB-DER) Çanakkale'de örgütlenmesinde aktif görev alabilecek kadar da yürekli ve çalışkandı. Bu sorunları bir bütün olarak görmesinden ve sorumluluk duymasından geliyordu.

Sanatçının yaşadığı toplumdan beslenmesi gerektiğine inanıyordu. Doğayı, insanları, özellikle çalışan insanları inceliyordu. Son yılların olayı gecekondulara takmıştı kafasını. Köyden gelip şehir çevresinde kümelenmiş bu insanların iş, kültürel kopukluk ve yozlaşma, şehirli olamama ve uyum sağlamama olaylarına. Yaşam için gösterdikleri direnç ve çabaya. Özellikle kadınların iş arama ve çalışma durumlarına. Sergideki bir grup çalışma bu endişelerin ürünüdür. İnsan figürü bulunmayan manzara ve çiçek resimlerinde de insanı görüyoruz. Sanki hepsi insanı içine çeken, insanla konuşan birer portredir. Tarihsel olaylara merakı vardı. Onlarla yaşanan olaylar arasında bağlar kurar ve bir senteze varmaya çalışırdı. Bu endişelerle verdiği ürünler arasında TRT yarışmasında sergilenen büyük boy Şeyh Bedrettin düzenlemesiyle Roma Spartaküs olayı üzerine yaptığı resimleri sayabiliriz.

Evrensel kültürün tanımını ondan yararlanılmasından yanaydı. Evrensel kültüre ulaşmanın, onunla bütünleşebilmenin yolunun yaşanılan toplumsal yapıdan beslenen ürünler verebilmekten geçtiğini savunurdu. Böylece hem ona ulaşılır hem de katkıda bulunur derdi.

Sırrı Divil çalıştığı kurumlarda

rin hepsinde çalışkan, ciddi, tutarlı ve disiplinli bir öğretmen izlenimi bırakmıştır. Çalışmak, ciddiye, öğrenmek, düzenli ve içten olmaya özen gösterirdi. Bu nitelikleriyle çalıştığı kurumlara öğretmen arkadaşlarına, öğrencilerine ve çevresine önemli katkıları olmuştur. Öğrencilerine sadan sevdimiş, iş ahlakını benimsetmiş ve birçoğunun çeşitli yarışmalarda başarı kazanmasını sağlamıştır.

Elde kalabilen 77 resimle oluşturulan bu sergi bir anlamda, Anadolu'da çalışan resim öğretmenleri manifestosudur. Bir başka anlamda başkentteki özel galeriler ve Devlet Galerisi'ne karışıktır. Anadolu'daki resim öğretmenleri tüm olumsuzluklara karşı savaşırlar. Maddî olanakları yoktur, zamanları yoktur, yerleri yoktur, el uzatan ve destekleyen yoktur. Bağışlar da sesleri duyulmaz. Boğulmuş sesleri. Bir de üstüne üstlük siyasal baskı vardır üzerlerinde. Bu nedenlerle birçok resmi bize kadar kalmamış. Üzerlerine yenileri yapılmış, atılmış, daha küçük boy resimler yapılmış. Sırrı Divil eğitim emekçileri ve taşra sanatçılarına adına bağış bir sestir. Bu sesin kısılabilmesi için Ankara'daki Özel Galeriler ona kapılarını kaptırılmışlardır. Ankara'ya geldiği 1970 yılından beri her yıl Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'ne başvurmuşsa da hep olumsuz yanıt almıştır. Bunun nedeni bilinmiyor ama, biliniyor. Belki de onun emek ürünü, ciddi ve saygılı çalışmaları Devlet Galerisi'nin ciddiyetten uzak, düzensiz ve niteliksiz havasını bozacağından korkulmuştur.

Sağlığında yalnızca 1978 yılında Ankara Sanat Sevenler Derneği'nde bir grup sergisi yapma olanağı bulan Sırrı Divil'i bu sergisi ile daha iyi tanımış oluyoruz. Sırrı Divil'leri özellikle Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, yerel yönetimler, sendikalar ve meslek örgütlerinin ürün verirken tanımları dileğiyle, serginin düzenlenmesinde katkısı olanlara teşekkür ederiz.

BUNU AŞANMADIR

CHP'nin defterine bakınca

Şükran Kurdakul

C.H.P. yöneticileri yakın tarihimizin gerçeklerini bilmezler, ya da bilmezlikten gelirler.

Bu öncelikle onların sınıfsal özelliklerinin gereğidir.

Genç bilim adamlarımız, daha 1923'te İzmir'de 37 tüccarın, 28 milletvekilinin kurdukları şirketin ortakları arasında İsmet Paşa ile Mahmut Celal (Bayar)'ın da bulunduğunu saptamışlardır.

Dikkat ediniz.

Kurulan, "Kurtuluş Savaşı'nın Anti-emperyalist ve Anti-kapitalist felsefesini Geliştirme Derneği" değil, tüzüğü onaylandıktan hemen sonra yabancı sermaye ile alışverişe başlayan şirkettir.. şirket. C.H.P.'nin defterinde ki bu gerçekleri görmezlikten gelecek bu çünkü savaşımızda değer ölçütü olarak almadınız mı?..

Sınıfsal özelliğinin meydana çıkması demektir.

1946'larda C.H.P. ideolojisi, o günün koşullarına göre, belirlenirken, Kurultay'da Partinin genel sekreteri Recep Peker buyurur ki: Ülkemiz sanayileşmenin eşliğindedir. Bundan memnunluk duyuyoruz. Ancak sanayileşmeyle birlikte genç bir işçi sınıfının oluşması kaçınılmazdır. Eğer şimdiden bu genç sınıfı kökü dışarda akımlardan korumazsak sınıf savaşımını önleyemeyiz. Bu nedenle grev yasaklanmalıdır. İşçilerin örgütlenmeleri yasaklanmalıdır.

Dikkat ediniz.

Konuşulan, yaratan sınıfın en doğal ve temel haklarıdır. "Halkçılık" niteliğini "İm-tiyazsız sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz" edebiyatına kadar götüren C.H.P.'nin o tarihteki Kurultay'ından ünlü "İş Kanunu'nun Meclisten çıkmasına yol açan tüzük değişikliği önerisi geçivermiştir.

C.H.P.'nin geçmişindeki bu gerçeklerin nedenleri üzerinde durup sivil ve asker orta tabakanın burjuvaziye yattığını görmezlikten gelecek, ister Parti çatısında, ister toplumsal savaşında kavganıza değer ölçütü olarak almadınız mı?..

Sınıfsal özelliğinin adı küçük burjuvadır.

Gene 1936'larda 141 ve 142. maddelerin İtalyan Ceza Yasası'ndan uyarlanıp Türk Ceza Yasası'na geçirilmesini, C.H.P. uzun yıllar tarihsel görevi olarak ilan etmiştir. 1946'larda Birleşmiş Milletler'e gösteriş olsun diye "sınıf esasına dayalı cemiyet kurma" yasasının kaldırılıp solcu, sosyalist partiler, sendikalar örgütlenince, bu maddeler işletmeyi tarihsel onur sayan C.H.P.'dir.

Üstelik duruşmaların halka açık olarak yapılmasına "yasak" kararı verilen mahkemelerde.

Ve üstelik yargılama özgürlükleri Adalet Bakanlarının keyfine bağlı yargıçlar önünde.

C.H.P.'nin İnönü'nün ağzından demokrasi ilkelerine bağlılık yeminleri ettiği bu geçiş döneminde Üniversite'ye de musallat olup Pertev Boratav'ları, Behice Boran'ları Niyazi Berkes'leri kürsülerinden indirdiğini "Tan" ve "Zincirli Hürriyet" gazetesinin basıldığı matbaaları yıktırıldığını bilmezlikten geldiniz mi?..

Sınıfsal özelliğinin adı küçük burjuvadır.

Hele hele, 12 Temmuz 1947'de Dış İşleri Bakanı Hasan Saka ile Amerikan Büyükelçisi Edwin C. Wilson tarafından imzalanan "Yardım Anlaşması'nın 4. maddesindeki bağımsızlık erkine gölge düşüren hükümlere, özellikle "A.B.D. hükümetinin muvafakati olmadan.." hükmünün yer almasında bile sakınca görülmemesi, C.H.P.'nin Amerikan emperyalizmine verdiği en büyük ödüdür.

Bunun böyle olduğunu bilmezlikten gelecek bu ilişkilerin günahını vebalini 1950'den sonra gelenlere yüklediniz mi?..

Ve de 1950'den sonraki muhalefet yıllarında anti-emperyalist, anti-kapitalist savaşım öncülerinin bilimsel sosyalistler olduğunu bilmezlikten gelecek günümüzü değerlendirmede ölçüt ve güven kaynaklarından biri olarak almadınız mı?..

Sınıfsal özelliğinin adı küçük burjuvadır.

Genç, orta kuşak yazarlarımız, bilim adamlarımız son C.H.P. Kurultayı üzerinde koştular, yazdılar.

Yakın tarihimizin belalı, bağımsızlığımıza gölge düşürücü olgularını ileri sürerler oldu aralarında. Ama çözümleme yöntemlerine baktığımız zaman, bu olguların bile havada kalduğu görüldü.

Özür dilerim.

C.H.P. bu sütunların verdiği olanaklar ölçüsünde. Yazdığım tarihsel gerçeklerden soyutlanamaz. Soyutladınız mı, "Umudumuz Ecevit.." gibi, "Önemler Paketi" gibi çeşitlendirmeleri de doğal karşılayacağınız demektir.

C.H.P. yöneticileri sınıfsal konularının bilincinde midir? Değil midir? Ben buna bakırım.

Yazar olarak görevim de onların siyasal eylemlerini belirleyen bilincini öğelerini işçi sınıfının dünya görüşü açısından de - ger - len - dir - me - tir.

İster tarım kesiminden gelsinler.

İster sendikal hareketen gelsinler.

İster aydın kesimin şanları şöreteleri olsun.

Yazık ki, son Kurultay'ı oluşturulan delegeler çokluğunun da parti içi sorunlara, ülke sorunlarına bu perspektiften baktığını söyleyemiyoruz.

Çok uluslu şirketlerin Türkiye vuruca gücü olan faşizme karşı savaşım görevinin bunca ağırlık taşıdığı aşamada bu bizi kaygılandırıyor. Ama büyük sorumluluklarda da yükümlü tutuyor.

Geçen hafta dört yazar, Oktay Akbal, Türkler Acaroglu, Necati Cumalı, Salah Bursalı Türkiye Yazarlar Sendikası üyeliğinden ayrıldılar. Söylentiler var.

Ayrılmaların artacağı yolunda.

"Edebiyatçılar Birliği" benzeri bir dernek kuracakları yolunda.

Ne denli doğrudur bilemeyiz. Bildiğimiz "edebiyat" dalında çalışan kimi arkadaşlarımızın, öteki yazı emekçilerini, çalışma alanlarındaki başarıları hangi düzeyde olursa olsun, "yazar" saymama eğilimlerinin yanlışlığıdır.

Bir gerçeği daha biliyoruz.

Bu aşamada yazar ve çevirmenlerimiz, TYS tüzüğüne öngördüğü temel ilkelere koşut olarak örgütlenme istenci içindedirler.

"Edebiyat" dalında çalışan arkadaşlarımızın büyük çoğunluğu da, bu istenci paylaşmaktadır.

Önemli olan budur.

* Sayın Arsoy, bir sosyal güvenlik kuruluşu olarak Emekli Sandığı'nın mal varlığı ne kadardır? Buna bağlı olarak kurumun bütçesi konusunda neler söyleyebilirsiniz?

☆ Bir sosyal güvenlik kuruluşu olan Emekli Sandığı günümüzde ülke ekonomisinde 45 milyarlık bütçeye sahip olan bir kuruluştur. Sandığı ayakta tutan üyelerdir. Yani, memurlar her ay ödedikleri primlerle Emekli Sandığı'nın en önemli gelir kaynağını oluşturlar.

Sandığın ikinci gelir kaynağı ise plasmanlardır. Bu gelirler, sürekli kanuni gelirlerinin altında olmuştur. Bu doğaldır. Ancak kullanımdaki aksaklıklar bu ikinci gelirin Sandığın varlığını sürdürmede önemli bir garanti olması gerekirken bu işlerlik sağlanamamıştır.

Sosyal güvenlik kuruluşlarındaki devamlılık ilkesi genç ve orta kuşakların ödedikleri primlere bağımlı kılınmıştır.

Bu varlık içinde otellerimize örneğin 1978 yılında 89.500.000 liralık bir fon ayrılmıştır. Bu fonun 43.000.000 lirası Efes Oteli tevsi projesi içindir.

duğu için, üyelere dönük değil, tamamen hükümetlerin istediği doğrultuda kullanılmaktadır.

Emekli Sandığı faaliyet yılları içinde de fonların kullanımını üyelerin hiçbir denetim olmadan tüm işlemlerinde hükümet temsilcilerinin çizdiği yönde olmuştur.

İşletmelerdeki verimsizliği Türkiye'deki hükümet politikalarını gözönüne alarak değerlendirmek gerekir.

Şirketin yönetim kurulu sürekli hükümetlerin önerdiği kişilerden oluşur ve bunlar da genellikle eski politikacılarıdır. Bazan yukarıdan gelen emirlerle hükümet temsilcileri bile tiraz edemezler. Kanımca bu işleyiş devam ettiği sürece verimlilik gerçekleşmez.

* Şirketin zararda olduğunun murakip raporları tarafından belgelenebilir olmasına karşın, şirket genel kurulunda yönetim ve bilanço ibra edildi. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

☆ Şirketin 5 yıllık bir hayatı olmuştur. Ülke politikası ile bağımlı olarak hız kazanan partizanlığa 1978

Şirketin 1978 yılı faaliyetine ilişkin olarak Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan faaliyet raporu ve bilançosu aynı şirketin murakip raporları ile karşılaştırılarak yapılan incelemede şirket murakiplerince işaretilen nedenler çerçevesinde faaliyet raporunun ve bilançonun tasvip ve ibrasının mümkün olmayacağını gördüm.

Söyle ki, kâr olarak gösterilen 2.553.957.48 lira şirketin yıl sonunda 6 milyon lirayı aşan zararını ortadan kaldırmak amacıyla Emekli Sandığına Şirket arasında aktedilen hasılat kira mukavelesinin değiştirilmesinde yürürlük şartı olarak konulan Noter tasdik yapılmadığından, yukarıda sözünü ettiğim kâr oranının yüzde 20'ye yükseltilemesi gerçekleşmiş olmamaktadır. Bu durumda zarar yerine kâr gösterilmiştir.

Murakiplerin şirket yönetim kurulunu daha evvel uyarılmış olmalarına rağmen, 17.175.000 liralık tahvillerin kupon faizleri 1979 yılına ait iken 1978 yılına gelir kaydedilmiştir. Türk Ticaret Kanunu'nun 73, 74, 75, 457 ve 534. maddelerine, vergi kanunlarına ve ge-

Emekli Sandığı Müdürler Kurulu üyesi Akay Arsoy:

Yüzbinlerin sırtından Emekli Sandığı soygunu

EMEKLİ SANDIĞI MÜDÜRLER KURULUNUN ÇALIŞANLAR TEMSİLCİSİ ÜYESİ AKAY ARSOY, EMEKLİ SANDIĞI'NIN SON GENEL KURULU İÇİN HAZIRLADIĞI MUHALEFET ŞERHİNİ AÇIKLIYOR

* Emekli Sandığı'nın turistik işletmeler konusundaki çalışmaları ve bu çalışmalar için ayırdığı fonlar ne kadardır?

☆ Emekli Sandığı kanununda yer alan hükümler çerçevesinde bu iş başlatılmıştır. 1955 yılında Hilton otelinin faaliyete geçmesi ile de pratik çalışmalar başlamıştır. 1964 yılına kadar tek olan otelin kiraya verilmesi suretiyle gerçekleştirilmiş, 1958 yılında kurulan Emek İnşaat İş. A.Ş.'nin 1964'den itibaren işletme faaliyetlerinin başlaması ile 1960'lı yıllarda 6 otel alıp yaptırılarak bu sahada Türkiye'de tek işletmecisi durumuna gelmiştir. 1974 yılında ise Emek İnşaat İş. A.Ş.'nin işletme faaliyeti yeni bir şirket kurularak (Emek Turistik Teziser İş. Ltd.Şti.) bu şirket aracılığı ile faaliyetler yürütülmüştür.

* Turistik işletmelerle ilgili işletme şirketi bir aracı şirket olarak mı kurulmuştur? Verimlilik konusunda neler söyleyebilirsiniz?

☆ Otelleri ve diğer akar işletmeleri daha verimli kılmak gerekçesi ile kurulan yeni şirket pek tabii, paravandır. 500.000 lira kuruluş sermayesinin 200.000 lirası Emekli Sandığı'nın, 200.000 lirası yüzde 49 pay sahibi olan Emek İnşaat Şirketi'nin, 100.000 lirası da Kızılay'ındır.

Yani Emekli Sandığı payların yüzde 80'inin denetimine sahip gözükmektedir. Bu yıl, şirket yaklaşık olarak 2.500.000 lira kârda gösterilmektedir. Oysa otellerin büyük kısmı bu yıl zarardadır. İşhanı ve otogar biçiminde işlettiği 10'a yakın büyük işyerlerinden cüzi kârlar almıştır. Bu tür şirketlerin verimsizliği asırdır. Çünkü Emekli Sandığı'nın yönetsel yapısında üyeler ağırlığa sahip değildir. Kurulduğu yönetimine katılma göstermeliktir. Dört kişi işi oluşan Emekli Sandığı Müdürler Kurulu'nda, sadece Sandık personelinin seçimi ile işbaşına geçen tek temsilci bulunmaktadır. Kendi kuruluşlarının yönetim ve denetiminde olmayan memurlar, yan kuruluşlarda hiç söz hakkına sahip değildirler.

Bu bileşim içinde fonlar; Hükümet temsilcilerinin konumu ve tutumları, devlet politikasına bağımlı ol-

yılında bütçe komisyonunda değinen bir parlamenter, bu yılki çalışmalar için de değişik şeyler söyleyemez. 1977 yılında Şirket Müdürler Kurulu üyeleri olan İbrahim Aytaç, Nihat Bayramoğlu, Turan Bilgin, Süleyman Çağlar, Burhanettin Asutay, Ahmet Karakuş isimlerini sıralayan parlamenter, bunların tümünün siyasi niteliklerini sayarak kadroların parti millîtanlığı ve yandaşlığı ölçü alınarak dağıtılmasından ve kurum ve kuruma bağlı işletmelerin yenilik haline getirilmesinden yakınmakta idi. Bu yöneticilerin siyasi parti mensubu olmalarını itirazının olmadığını, ancak ihtisas insanları olmamalarından işlerin kötü gittiğini belirterek, durumun düzeltilmesini Maliye Bakanı'ndan istemektedir.

Bu konuşmadan bir süre sonra yeni hükümet döneminde oluşan Müdürler Kurulu üyeleri ise Ataman Yıldız, Sacit Böke, İdris Liman, Süleyman Mutlu, Mustafa Aksoy, Ali Döğeri ve Samed Gündoğan'dı.

Aynı hataların tekrarlanmasından şirketin durumu daha da kötüye gitmiştir. O denli ki, şirketi iflastan kurtarmak için şirketin kâr payı Emekli Sandığı Müdürler Kurulu'nun kararı ile yüzde 10'dan yüzde 20'ye çıkarılmış, böylece tüm otellerin zararını Emekli Sandığı'nca karşılanarak şirketin ayakta kalması sağlanmıştır. Şirket kurulmadan önce verimlilik düzeyleri bu denli düşük olmadan oteller işletilmekte idi. Şirket yenilik getirmediğine göre feshine gitmek en makul yoldur. Ancak yukarıda işaret edilen yönetsel yapı ve politik nedenlerle böyle bir işlem gerçekleştirilememekte, şirketin yenilik konumu devam ettirilmektedir.

Sandığın zararını nominal rakamlarla almamak gerekir. Sandık varlığı içinde sadece otellerin 1978 yılı sonu itibarıyla katkısız durumları 617.876.983.92 liradır. Bu ölçüde bir yatırımlı Sandık kanununun 22. maddesinin emredici hükmü gereğince en kârlı olabilecek sahalarla yatırılmamakla neler kaybediyor diye düşünmek lazım. Ya da "bu yatırımlı sosyal güvenlik kuruluşu olarak üyelerinin gereksinimlerini karşılayıcı biçimde kullanılsa" demek gerekir. Bugün kiralar memur maaşlarının tamamını yutmaktadır. Oysa ilk defa bu yıl Sandık yatırım programına kil yapımından konut üretimine ilişkin çalışmalar etüd ve araştırması maddesi eklenerek 500.000 liralık komik bir tahsisat ayrılmıştır.

nel mevzuata aykırılığında şirket murakipleri ile aynı görüşte olduğundan, pay sahibi olarak şirketin genel kurulunda kullanacağımız oyların ne yönde olmasına ilişkin Emekli Sandığı Müdürler Kurulu toplantısında anılan Genel Kurul gündeminin ibraya ilişkin maddesinde olumsuz oy kullanılmasını savundum. Ancak Sandık Müdürler Kurulu 2 üyenin muhalif oyuyla karar verildiği ve çoğunluk ile Şirket Müdürler Kurulu'nun faaliyet raporu ve bilançonun aklanmasına karar verdi.

Yapılan Genel Kurul'da da murakip raporlarının okunmasına dahi gerek görülmeden Şirket Müdürler Kurulu ve bilanço, Emek İnşaat Şirketi Kızılay temsilcilerinin de olumlu oyları ile ibra edilmiştir. Böylece bu tür yerlerde kimsenin hesap vermek zorunluluğu olmadığı kanısı kamuoyunda derinleşirken, demokratik işleyişten de bahsetmek abestir.

Kaldı ki, bu yolsuzlukları ortaya çıkaran murakiplardan bir cezalandırılarak yeni oluşturulan Denetim Kurullarına alınmamış, Yönetim Kurulu da iki üye dışında aynen yeniden Müdürler Kurulu üyeliklerine getirilmişlerdir.

* Emekli Sandığı Turistik İşletmeleri'nin zarar etmelerinin temel nedenlerinden biri savurganlık olarak gösteriliyor. Bu konuda bize neler söyleyebilirsiniz?

☆ Murakip raporları incelemeye sunulduktan sonra işaret edilen savurganlıkların çok otellerde yapılan ikram ve tenzellatların yüksekliğinden gelmekteydi. Murakip araştırmaları sonucunda otellerde kimlere ne ölçüde tenzilat yapıldığı tek tek ortaya çıkmıştır. Bu kişilerin Emekli Sandığı Em.Tur teziser İş.Ltd.Şti. ve Emek İnşaat İşletme A.Ş. yöneticileri ile bunların misafir ettikleri kişilerden oluşmakta olduğu görülmekte idi. Şirketçe bildirilen ve hesaplara maliyet fiyatları üzerinden gider kaydedilen yüzde 100 indirimi harcamalar tutarı 250.359.27 lira iken murakiplerle karşılanan 439.773.72 liradır.

Otellerin kâşaları şirket yöneticilerince kişisel borçlanacakları kredi yerleri imiş gibi kullanırken, otellerde düşün yapıp borçlanıp bu borcu da uzun vadelerde ödeme işlemleri, anılan raporda isim listelenmektedir. Böylece de işletmelerin zarar etmelerinin nedenlerinden biri ortaya çıkmaktadır.